

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δεύτερος

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδ. φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχ. ἀπὸ 1 ἰαν. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἑτήσιαι.—Τυχὴ προηγ. φύλλον λ. 30 — Γραφ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 6.

31 Ὀκτωβρίου 1876

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΜΑΥΡΙΚΙΩΝ ΒΛΩΚ

Συνίμετα ἰδί σελ. 673.

Ὁ τόκος τοῦ κεφαλαίου καὶ τὰ κέρδη.

Πολλὺς λόγος ἐγένετο ἐν τῷ χωρίῳ περὶ τοῦ σιδηροδρόμου ὅστις ἔλεγον ὅτι θὰ κατασκευασθῇ, καὶ ὅσοι εἶχον οἰκονομήσει τι ἐπρωτίθεντο νὰ τὸ διαθέσουν ὑπὲρ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης.

Μίαν κυριακὴν ἐσπέρας, πολλοὶ γείτονες ἤλθον νὰ συμβουλευθοῦν τὸν διδάσκαλον συνοδευόμενοι καὶ ὑπὸ τῶν οἰκογενειῶν των, καὶ ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἦτον ὥραϊος ἐκάθησαν ὑπὸ τὴν φιλλύραν.

Τὸ ζήτημα ὑπὲρ ἐπρότειναν πρὸς λύσιν τῷ διδασκάλῳ ἦτο: «Πρέπει νὰ ἀγοράσωσι μετοχὰς ἢ ὁμόλογα (obligations) τοῦ σιδηροδρόμου;»

— Ἡ μετοχὴ εἶναι μερίδιον τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ὁ μέτοχος εἶναι σύντροφος. Καταβάλλει 100 δρ., ἢ 1,000, ἢ 10,000 δρ. εἰς τὸ κοινὸν ταμεῖον· ἐὰν ὑπάρχουν κέρδη, λαμβάνει μέρος αὐτῶν· ἐὰν δὲν ὑπάρχουν, δὲν λαμβάνει τίποτε. Τὸ μέρος τῶν κερδῶν τὸ ὅποιον δίδεται εἰς ἕκαστον μέτοχον, λέγεται *μέρισμα*, διότι τὰ κέρδη μερίζονται εἰς ἴσα μέρη μεταξὺ ὅλων τῶν μετοχῶν, αἵτινες (ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιχειρήσει) ἔχουν τὴν αὐτὴν ἀξίαν. Ἐκάστη ἔχει 200, 500 ἢ 1,000 δρ., σπανίως περισσότερον· δύναται τις ὅμως νὰ ἔχῃ πολλὰς.

Τὸ ὁμόλογον ἀφ' ἐτέρου εἶναι ἡ ἀναγνώρισις χρέους. Ὁ ἀγοράζων π. χ. ἐν ὁμόλογον ἀξίας πεντακοσίων δρ., γίνεταί δανειστὴς τῆς εταιρίας διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο, καὶ λαμβάνει τὸν συμπεφωνηθέντα ἢ ὁρισθέντα τόκον (8 ἢ 10 % κατ' ἔτος), χωρὶς νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰ κέρδη· δὲν τρέχει ὅμως καὶ τὸν κίνδυνον νὰ μὴν λάβῃ τίποτε, ὅταν δὲν ὑπάρχουν κέρδη. Ὁ τόκος τοῦ ὁμολόγου πληρώνεται πρὸ τοῦ μερίσματος τὸ ὅποιον εἶναι τὸ κέρδος τοῦ μετόχου, ὁ μέτοχος δὲ λαμβάνει περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον τοῦ τόκου, κατὰ τὸ ἔτος, ἀλλὰ—ἐὰν ἡ ἐπιχειρήσις εἶναι καλὴ—τὸ μέρος εἶναι πάντοτε ἀνώτερον τοῦ τόκου, καὶ πρέπει νὰ ᾔται, ἀφοῦ ὑπάρχει κίνδυνος ζημιῶν.

Τώρα βλέπετε καθαρῶς τί εἶναι μετοχὴ καὶ τί ὁμόλογον· εἰς σὰς τώρα πλέον ἐναπόκειται νὰ ἐξετάσητε ἐὰν προτιμᾶτε νὰ λάβητε μέρος εἰς τὴν ἐπιχείρησιν καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ ἀγοράσητε μετοχὰς, αἱ ὁποῖαι δυνατὸν νὰ ἀπο-

φέρουν μέγα μέροςμα, ἢ νὰ εὐχαριστηθῇτε μὲ ὀλιγώτερον κέρδος, ἔχοντες ὅμως τὴν βεβαιότητά ὅτι ἡ πληρωμὴ τοῦ τόκου θὰ γείνη τακτικῶς εἰς ὁρισμένην ἐποχὴν.

Συνεζήτησαν ἐπὶ μακρὸν τοῦτο, ἕκαστος εἶπε τὴν ἰδέαν του καὶ τὰς πιθανότητας τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σιδηροδρόμου. Ὅσοι ἐπέστησαν ὅτι θὰ κερδίσουν πολλὰ, ἠγόρασαν μετοχὰς, ὅσοι δὲ ἐσκέπτοντο ὅτι τὰ κέρδη θὰ ᾔσαν μέτρια, ἠγόρασαν μόνον ὁμόλογα.

Ὁ Γέρω-Πέτρος λέγει ἀκολούθως:—Ἐπειδὴ εἶναι ἀνάγκη νὰ γείνουν μεγάλα ἰσοπεδώσεις, ἡ ἐργασία δὲν θὰ λείψῃ ἀπὸ τὸ χωρίον.

Γείτωρ Καλοτύχης.—Σκέπτομαι ἐὰν πρέπη νὰ ἀναλάβω ἰσοπεδώσεις. Θὰ ὑπάρχουν τεμάχια 4,000, καὶ 5,000 ἴσως μέτρων· τόσον δὲν δύναμαι νὰ ἀναλάβω μόνος μου, χρειάζομαι βοηθοῦς. Ἀλλ' ἐὰν προσλάβω ἐργάτας, πρέπει νὰ τοὺς δώσω μισθὸν, ἴσως 3 δρ. τὴν ἡμέραν, καὶ δὲν ἔχω ἀρκετὰ χρήματα. Ἰσως πρέπει νὰ δανεισθῶ, ἀλλὰ δὲν γνωρίζω κεφαλαιούχους, καὶ δὲν πιστεύω νὰ εὕρω πιστωσιν. Ὑπάρχει ὅμως, ἀληθῶς, ἀκόμη ἐν μέσον, δύναμαι νὰ συνεταιρισθῶ μὲ ἄλλους ἐργάτας.

Ἡ ἰδέα ἐφάνη καλὴ, καὶ ἐσκέφθησαν τίς ἡδύνατο νὰ συνεταιρισθῇ μὲ τὸν Γέρω-Καλοτύχην.

Ὁ μὲν ἐπρότεινε τὸν Ἰωάννην.

Ὁ δὲ ὑπέδειξε τὸν Δῆμον.

Καὶ τέλος πολλοὺς ἄλλους, ἀλλ' εἶδον, ὅτι οἱ μὲν δὲν δύνανται, οἱ δὲ δὲν θὰ δεχθῶσι.

Πόθεν δὲ προήρχετο ἡ δυσκολία;

Αἱ ἰσοπεδώσεις πληρώνονται μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας, μετὰ τρεῖς π. χ. μῆνας· οἱ ἐργάται δὲ οὗτοι δὲν ἔχουν τὰ μέσα νὰ περιμένουν τόσον. Μόνον ἐὰν εἶχον μικρὸν κεφάλαιον, θὰ ἡδύνατο νὰ συνεταιρισθῶσι, μὴ λαμβάνοντες τακτικῶς τὸ ἡμερομίσθιον.

Ἄλλως τε, οἱ πλεῖστοι τῶν ἐργατῶν δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ ἐκτίθηνται εἰς ἐνδεχομένης ζημίας, προτιμῶντες τὸ μικρὸν πλὴν βέβαιον κέρδος ἀπὸ τὸ μέγα πλὴν ἀβέβαιον.

—Ἐν συνόψει, λέγει ὁ διδάσκαλος, αἱ ἐργασίαι εἶναι ὅπως καὶ τὰ κεφάλαια. Δύναται τις νὰ συντροφεύσῃ κατὰ δύο διαφόρους τρόπους· ἢ ἐκτίθεται εἰς τὰς περιπετείας τῆς ἐπιχειρήσεως, συμμερίζομενος τὰ κέρδη καὶ τὰς ζημίας, ἢ δὲν ἐκτίθεται, προτιμῶν νὰ ἔχῃ μικρὸν πλὴν βέβαιον

εἰσόδημα, τότε δὲ τὸ κεφάλαιον ἀμειβεται διὰ τοῦ τόκου, ἡ δὲ ἐργασία διὰ τοῦ μισθοῦ.

Αἱ διαφοροὶ μορφαὶ τοῦ μισθοῦ.

Ὁ Γέρω-Πέτρος μετὰ μίαν στιγμὴν σιωπῆς ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν γείτονα Καλοτύχην: — Ἰσως δυνάμεθα νὰ συνεταίρισθῶμεν διὰ τὴν ἐπιχείρησιν τῶν ἰσοπεδώσεων· θὰ ὀμιλήσω τὸν ἐξάδελφόν μου, καὶ ἐὰν συγκατανεύῃ νὰ ἔλθῃ μαζί μας, θὰ ἔχωμεν ἀρκετὰ κεφάλαια. Τὸ ζήτημα μόνον εἶναι νὰ μάθωμεν πῶς ἐννοεῖς νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἐργασία.

Γείτωρ Καλοτύχης. — Συνήθως συνεννοεῖται τις μὲ τοὺς ἐργάτας καὶ τοῖς προσφέρει 3 δρ. τὸ ἡμερομίσθιον, καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς ἐβδομάδος, ἢ τῆς δεκαπενθημερίας, κατὰ τὴν συνήθειαν τοὺς πληρώνει.

Διδάσκαλος. — Ὑπάρχουσι δυστυχῶς ἐργάται οἱ ὅποιοι δὲν ἐργάζονται μετὰ ζήλου, καὶ δὲν τελειοῦσιν ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας τὴν ἐργασίαν ἢ ὅποια εἶναι δίκαιον νὰ τελειώσῃ.

Γείτωρ Καλοτύχης. — Πραγματικῶς. Διὰ τοῦτο θὰ ἐπροτίμωμ τὴν κατ' ἀποκοπὴν ἐργασίαν (μὲ τὸ κομμάτι). Θὰ προσφέρω τόσον τὸ κοινὸν μέτρον, καὶ ἐνίοτε τόσον τὸ κυβικὸν μέτρον, καὶ θὰ πληρώσω ἕνα ἕκαστον ἀνελόγως τῆς ποσότητος τῆς παραδιδομένης ἐργασίας. Τοῦτο εἶναι συμφερότερον.

Γέρω-Πέτρος. — Ἀναμφιβόλως. Μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι ἡ μὲ τὸ ἡμερομίσθιον ἐργασία εἶναι βραδυτέρα, ἀλλὰ καὶ καλὴτέρα ἐν γένει, ἐνῷ ἡ κατ' ἀποκοπὴν ἐργασία συνήθως εἶναι κακὴ.

Διδάσκαλος. — Οἱ τοῦ σιδηροδρόμου μηχανικοὶ ἐξετάζουσι τὰς ἰσοπεδώσεις, καὶ τὰς δέχονται μόνον ὅταν ἔγιναν καλὰ.

Γείτωρ Καλοτύχης. — Ἀλλ' ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν θὰ θεωρῶ τὴν ἐργασίαν ὡς τετελεσμένην, ἐὰν δὲν εἶναι καλὴ· ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ κατ' ἀποκοπὴν ἐργασία εἶναι ταχύτερα ἀπὸ τὴν μὲ τὸ ἡμερομίσθιον ἐργασίαν διότι δύναται τις νὰ ἀνελάβῃ τὴν παράδοσιν ἐργασίας τινὸς εἰς ὠρισμένην ἡμέραν.

Φίλιππος. — Οἱ μηχανικοὶ πληρώνονται μὲ τὴν ἡμέραν ἢ κατ' ἀποκοπὴν;

Διδάσκαλος. — Κατὰ τὰς περιστάσεις. Ὑπάρχουσι μηχανικοὶ οἱ ὅποιοι ἀμνουν τὸ σχέδιον ἐνὸς ἐργοστασίου, μιᾶς διώρυγος, ἢ οἷονδήποτε ἄλλο σχέδιον· ἄμα ἐκτελέσῃ τὴν ἐργασίαν ταύτην, πληρώνεται ἀμέσως, καὶ ἡ δολοηψία λήγει. Ὁ μηχανικὸς οὗτος πληρώνεται κατ' ἀποκοπὴν ἢ κατὰ τὴν ἐργασίαν. Ἄλλοι πληρώνονται μὲ τὸ ἔτος, καὶ εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἐργάζωνται μὲ τὴν ἡμέραν. Μισθὸς ἐτήσιος ἐκ 3600 δρ. ἰσοδυναμεῖ μὲ μισθὸν δεκάδραχμον τὴν ἡμέραν.

Ἰωσήφ. — Καὶ ὁ ἱατρός;

Διδάσκαλος. — Ὁ πολιτικὸς ἱατρός συνήθως πληρώνεται μὲ τὴν ἐπίσκεψιν· ὁ στρατιωτικὸς ἱατρός εἶναι μὲ τὴν ἡμέραν, ἀφοῦ ἔχει μισθόν.

Γέρω-Πέτρος. — Ὅταν τις ζητῇ ἀμοιβὴν ὠρισμένην καὶ βεβαίαν, πρέπει νὰ ἐργάζεται, ἢ κατ' ἀποκοπὴν ἢ μὲ τὴν ἡμέραν.

Φίλιππος. — Ὑπάρχουσι λοιπὸν ἀμοιβαὶ ἀόριστοι καὶ ἀβέβαιοι;

Διδάσκαλος. — Ὑπάρχουσι μάλιστα καὶ ἐπαγγέλματά τινα εἰς τὰ ὅποια ὁ ἐργάτης λαμβάνει μέρος τοῦ προϊόντος· π. χ. εἰς τὰς ἐν θαλάσῃ ἀλιείας· ἀλλ' ὁ ναύτης (δηλ. ὁ ἐργάτης ἀλιεύς) δὲν εὐρίσκει τὸν συνδυασμὸν τοῦτον ἐπικερδῆ. Ἡ ἐπιτυχία εἶναι πολὺ ἀβέβαιος. Ἡ ἐνοικίασις κτημάτων ἐπίσης· ὁ γεωργὸς ἐνοικιάσσης μοιράζει τὸ προϊόν μὲ τὸν ἰδιοκτήτην· ὁ μὲν παρέχει τὰς γαίας, ὁ δὲ τὴν ἐργασίαν. Ὑπάρχουσιν ἀκόμη πολλοὶ ὅμοιοι συνδυασμοί.

Πέτρος. — Οἱ θεωρεῖται π. χ. λαμβάνουσιν ἐν εἰς τὰ δέκα ἢ δώδεκα δέματα σταχύων.

Διδάσκαλος. — Ἐνταῦθα δὲν ὑπάρχει οὔτε ἀβεβαιότης, οὔτε κακὴ τύχη. Διότι ὁ θεωρησόμενος σῖτος ὑπάρχει ἐν τοῖς ἀγροῖς, ὑπάρχει εἰς μικρὰν μόνον ἢ μεγάλην ποσότητα, ἥτις ὅμως φαίνεται καὶ ὑπολογίζεται· καὶ ἐὰν μὲν ἡ ποσότης εἶναι μικρὰ καὶ ἡ ἐργασία εἶναι ἐπίσης μικρά. Ὡστε ἡ ἐργασία αὕτη εἶναι κατ' ἀποκοπὴν, λαμβάνει τις τόσον τὸ στρέμμα, τὸ κοιλὸν, ἢ δι' ἐκάστην ἐκατοστήαν δερμάτων. Μὲ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι ἀντὶ νὰ λάβῃ εἰς χρήματα τὴν ἐργασίαν, τὴν λαμβάνει εἰς φυσικὰ προϊόντα.

Γέρω-Πέτρος. — Ἡ συνήθεια ὅμως αὕτη ἐκλείπει. Ἄλλοτε τὰ χρήματα ἦσαν σπάνια, καὶ ἐπλήρωνον εἰς φυσικὰ προϊόντα. Καὶ ἡ πληρωμὴ αὕτη ἦτο πάντοτε ἀνάλογος τῆς ἐργασίας.

Διδάσκαλος. — Οἱ ἀδήποτε καὶ ἂν ἦ ἡ μορφή τοῦ μισθοῦ, ἡ τιμὴ τῆς ἐργασίας ὀρίζεται, συμφωνεῖται καὶ γίνεται παραδεκτὴ πάντοτε ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν.

Γέρω-Πέτρος. — Καὶ τοῦτο εἶναι ὡς λόγος δι' ὃν τὰ ἡμερομίσθια δὲ μὲν ἀναβαίνουν δὲ δὲ καταβαίνουν. Ὅταν ἡ ἐργασία εἶναι κατεπεῖγουσα οἱ δὲ ἐργάται εἰσὶ σπάνιοι, τὰ ἡμερομίσθια ὑψοῦνται, ὅταν δὲ οἱ ἐργάται δὲν ἔχουν ἐργασίαν, δέχονται καὶ μικρότερον ἡμερομίσθιον.

Διδάσκαλος. — Ἀληθῶς· ἀλλὰ τὰ ἔκτακτα ἡμερομίσθια, ἥτοι τὰ πολὺ ἀκριβὰ ἢ τὰ πολὺ εὐθηνὰ, δὲν διαρκοῦν. Ὅταν τὰ ἡμερομίσθια εἶναι πολὺ ὑψωμένα, τὰ προϊόντα πωλοῦνται δυσκόλως, διότι στοιχίζουσι πολὺ· ὅταν δὲ τὰ ἡμερομίσθια εἶναι πολὺ εὐθηνὰ, οἱ ἐργάται δὲν ἐπαρκοῦν διὰ τοῦ μισθοῦ τῶν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν, καὶ ζητοῦν νὰ εὗρουν ἄλλας ἐπικερδεστεράς ἐργασίας.

A. ΒΕΡΝΑΡΑΚΗΣ.

* Ἐπεται συνέχεια.

Δίδομεν ἐνταῦθα περίεργον σημείωσιν περὶ τοῦ πλήθους, ὅπερ δύνανται νὰ περιλάβωσιν αἱ

μεγαλύτεροι ἐκκλησίαι τῆς Εὐρώπης· ὁ Ἅγιος Πέτρος τῆς Ῥώμης 54,000, ὁ δόμος τοῦ Μιλάνου 37,000, ὁ Ἅγιος Παῦλος τῆς Ῥώμης 25,000, ἡ Ἁγία Σοφία τῆς Κωνσταντινουπόλεως 23,000, ἡ Παναγία τῶν Παρισίων 21,000, ἡ μητρόπολις τῆς Πίζης 13,000, ὁ Ἅγιος Μάρκος τῆς Βενετίας 7,000 ἀνθρώπους.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΡΙΟΥ

Συνίξις· ἰδί σελ. 674.

ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΙΣ ΕΚΤΗ

*Ὁ ἄνθρωπος. — Ἀέριον προσερχόμενον ἐκ τοῦ γαιάνθρακος. — Ἀναλογία μεταξὺ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς καύσεως κηρίου. — Συμπέρασμα.

Κυρία ἦτις τιμῇ τὰς παρούσας συνδιαλέξεις διὰ τῆς παρουσίας της, ἐπηύξησε τὴν πρὸς αὐτὴν εὐγνωμοσύνην μου, πέμψασά μοι ἐσχάτως τὰ δύο ταῦτα ἰαπωνικά κηρία, κατεσκευασμένα ἐξ ὕλης καὶ κατὰ τρόπον περὶ οὗ ὠμιλήσαμεν ἤδη. Βλέπετε ὅτι εἶναι πλέον κατάκοσμος ἀκόμη παρὰ τὰ ὠραιότερα εὐρωπαϊκά κηρία. Θεωροῦνται, ὑποθέτω, καὶ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ὡς κηρία πολυτελείας, καὶ ἔχουσι τὸ ἐξῆς περιεργον, ὅτι τὸ φυτῆριον (ἡ θρυαλλίς) αὐτῶν εἶναι ἐντὸς κενοῦ, ὡς εἶναι τὸ τῶν νέων ἐλασιούχων. Οἱ ἐκ τῆς ἀπωτάτης ἀνατολῆς τοιαῦτα δῶρα λαμβάνοντες καλὸν εἶναι νὰ εἰξεύρωσιν ὅτι ὅταν ἡ ἐπιφάνεια τοιαύτης ὕλης λερωθῇ καὶ θαμβωθῇ, ἀρκεῖ νὰ τριβῇ ὀλίγον δι' ἐριούχου ἢ μεταξωτοῦ, καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν πρώτην αὐτῆς λαμπρότητα τῶν χρωμάτων. Ἐτριψα τὸ ἐν τῶν δύο τούτων κηρίων, καὶ βλέπετε τὴν διαφορὰν πρὸς τὸ ἄλλο, διότι ἐκεῖνο δὲν τὸ ἔτριψα. Θὰ μοὶ ἦτον δ' ἐπίσης εὐκόλον ν' ἀποδώσω καὶ εἰς αὐτὸ τὴν ἰδίαν λαμπρότητα. Παρατηρήσατε δὲ καὶ ὅτι τὰ ἰαπωνικά ταῦτα κηρία εἶναι κωνικώτερα παρὰ τὰ εὐρωπαϊκά, διὰ νὰ ἐξέρχωνται εὐκολώτερον ἐκ τῶν τύπων.

Τὴν τελευταίαν φοράν πολλὰ εἶπομεν περὶ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, καὶ ἀνεκαλύψαμεν ὅτι ἂν συλλέξωμεν εἰς φιάλην τὸν ἀτμὸν τὸν ἐξερχόμενον ἐκ κηρίου ἢ λύχνου, καὶ ὑποβάλωμεν αὐτὸν εἰς τὴν δοκιμὴν τοῦ ἀσβεστονέρου, τοῦ ὁποίου σᾶς ἐξήγησα τὴν σύνθεσιν, διὰ νὰ ἡμπορῇτε νὰ τὸ παράγητε καὶ μόνοι σας, σχηματίζετε τότε εἰς τὸ δοχεῖον ρευστόν τι θολὸν καὶ ὑπόλευκον, περιέχον ὕλην τιτανώδη, τὴν αὐτὴν ἣτις ἀπαντᾷται καὶ εἰς τὰ ὄστρακα, εἰς τὸ κοράλιον, καὶ εἰς πολλὰ ὀρυκτά. Δὲν σᾶς ὠμίλησα ὅμως καθαρῶς καὶ ἐμπεριστατωμένως περὶ τῆς χημικῆς ἱστορίας τοῦ αερίου ἐκείνου, τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ὅπερ παράγεται ἐκ τῆς καύσεως καὶ ἐπιφέρει τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο. Ἄς ἐκνέλθωμεν, καὶ καθὼς ὅταν εὐρίσκομεν τὰ ἄλλα προϊόντα τὰ παραγόμενα ἐκ τοῦ κηρίου, ἐσπουδάζομεν τὴν φύσιν αὐτῶν, καθὼς ἐξητάσαμεν τὰ στοι-

χεῖα τοῦ νεροῦ τοῦ προσερχομένου ἐκ τῆς καύσεως, ἃς ἰδῶμεν τίνα εἶναι καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀνθρακικοῦ τούτου ὀξέος, τοῦ ἐπίσης προσερχομένου ἐκ τοῦ κηρίου, καὶ ἃς δοκιμάσωμεν τίνα πειράματα.

Ἐνθυμεῖσθε ὅτι ὅταν τὸ κηρίον δὲν καίη καλῶς, καπνίζει, ὅχι δὲ καὶ ὅταν καίη καλῶς. Ἡξεύρετε δὲ προσέτι ὅτι ἡ φλόξ εἶναι αὐτὸς ὁ καπνὸς καίόμενος. Ἰδοὺ ἐν πείραμα, διὰ νὰ πεισθῇτε πληρέστατα περὶ τούτου. Ὅσον ὁ καπνὸς μένει εἰς τὴν φλόγα τοῦ κηρίου καὶ καίεται, δίδει ὠραίαν λάμψιν, καὶ δὲν τὸν βλέπομεν διόλου ὑπὸ σχῆμα μελανῶν μορίων. Θ' ἀνάψω τώρα μίαν καύσιμον ὕλην, ἣτις καίει κατὰ παράδοξον τρόπον, θέλει ὅμως διὰ τοῦτο μάλιστα χρησιμεύσει εἰς τὴν ἀπόδειξίν μου. Χύνω εἰς σπόγγον ὀλίγην τερεβινθίνην καὶ τὴν ἀνάπτω. Βλέπετε ὅτι πολλὸς καπνὸς ἐξέρχεται ἐξ αὐτῆς καὶ κυματεῖ εἰς τὸν ἀέρα. Ἐνθυμεῖσθε ὅτι ὁ τοιοῦτος καπνὸς ὁ ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ κηρίου περιέχει τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ. Ἄν ἀμφιβάλλετε, ἰδοὺ, εἰσάγω τὴν τερεβινθίνην ἣτις καίει ἐπὶ τοῦ σπόγγου εἰς φιάλην πλήρη ὀξυγόνου, καὶ βλέπετε ὅτι καίεται ὅλος ὁ καπνός. Ἐννοεῖτε ὅτι τὸ ὀξυγόνον βοηθεῖ τὴν καύσιν ὅλου τοῦ ἄνθρακος τοῦ ἐξερχομένου ἐκ τοῦ κηρίου. Τὸ πείραμα εἶναι οὐχὶ ἐκ τῶν λεπτοτέρων, καὶ ὀλίγον διερκεῖ. Ἀλλὰ μᾶς φέρει εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ὡς καὶ τοῦ κηρίου ἡ καύσις. Ἡθέλησα διὰ τοῦ ἀπλοῦ αὐτοῦ τρόπου νὰ σᾶς καταστήσω εὐκόλον τὸ νὰ μ' ἐννοήσητε, ἀρκεῖ νὰ μοὶ χαρίζητε μόνον τὴν προσοχὴν σας.

Ὅλος ὁ ἄνθρωπος ὅστις καίει εἰς τὸ ὀξυγόνον ἢ εἰς τὸν ἀέρα, δίδει ἀνθρακικὸν ὀξύ· ὅσα δὲ μόρια δὲν καίονται, καίτοι εἰς τὸ ὀξύ ἐκεῖνο περιεχόμενα μένουσιν ἀπλοῦς ἄνθραξ. Οὗτος εἶναι ὁ καθιστὼν τὴν φλόγα λαμπράν, ὅταν ὁ ἀὴρ εἶναι ἄφθονος ὥστε νὰ τὸν καίη· ὅταν ὅμως δὲν ὑπάρχῃ ἱκανὸν ὀξυγόνον ὅπως ὅλος καίη, τότε ἡ φλόξ ἀφήνει μέρος αὐτοῦ ἀνέπαφον.

Πρέπει δὲ νὰ σᾶς ἐξηγήσω ὀλίγον σαφέστερον καὶ τὰ περὶ ἐνώσεως τοῦ ὀξυγόνου καὶ τοῦ ἄνθρακος, πρὸς παραγωγὴν ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Σήμερον ἡμπορεῖτε νὰ μ' ἐννοήσητε καλῆτερον παρὰ ἄλλοτε, καὶ σᾶς ἡτοίμασα τρία ἢ τέσσαρα πειράματα πρὸς ἀπόδειξιν.

Ἡ φιάλη αὕτη εἶναι πλήρης ὀξυγόνου, καὶ ἔθεσα ἄνθρακα ἐδῶ εἰς τὸ χωνευτήριον τοῦτο διὰ νὰ τὸν πυρώσω. Ἡ φιάλη μου οὐδεμίαν ὑγρασίαν περιέχει. Τὸ πείραμα θὰ σᾶς δώσῃ ἀποτέλεσμα ἀτελὲς ὑπότινας ἐσώσεις, ἀλλὰ λαμπρότατον. Θ' ἀναμίσξω τὸ ὀξυγόνον μετὰ τοῦ πεπυρκακτωμένου ἄνθρακος, ὅστις εἶναι οὗτος ἐδῶ. Εἶναι σκόνη ξυλάνθρακος, καὶ τὸ ἐννοεῖτε βλέποντες πῶς καίει εἰς τὸν ἀέρα (χύνει ὁ καθηγητὴς ἐκ τοῦ χωνευτηρίου ὀλίγον πεπυρκακτωμένον ἄνθρακα.) Ἄς τὸν χύσωμεν τώρα καὶ

εἰς τὸ δξυγόνον. Ἰδέτε τὴν διαφοράν! Μακρόθεν σὰς φαίνεται ὅλος φλογίζομενος. Δὲν εἶναι ὅμως ἀληθῶς φλόξ, ἀλλ' ἐκαστον μόνιον τοῦ ἀνθρακος καίεται ὡς σπινθήρ, καὶ καϊόμενον παράγει ἀνθρακικὸν δξύ. Θέλω διὰ δύο ἢ τριῶν πειραμάτων νὰ σὰς ἀποδείξω ὅτι ὁ ἀνθραξ καίει ὡς σὰς εἶπα, καὶ δὲν δίδει φλόγα. Περὶ τοῦτου ἀμέσως.

Ἄντ' νὰ λάβω μόρια ἀνθρακος, λαμβάνω καὶ ἀνάπτω ἱκανῶς μέγα τεμάχιον αὐτοῦ, ὥστε νὰ ἤμπορῇτε νὰ ἰδῇτε τὸ μέγεθος καὶ τὸ σχῆμά του, καὶ νὰ κρίνητε ἀκριβέστερον περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς καύσεως. Εἰς τὴν φιάλῃν αὐτὴν, ἥτις περιέχει δξυγόνον, θέτω τεμάχιον ἀνθρακος, ἔχον προσδεδεμένον μικρὸν ξυλάριον, καὶ τὸ ξυλάριον τοῦτο ἀνάπτω διὰ ν' ἀνάψω δι' αὐτοῦ τὸν ἀνθρακὰ· διότι ἐκεῖνον δυσκόλως θὰ ἡδυνάμην ν' ἀνάψω ἀπ' εὐθείας. Ἰδοὺ τώρα· καίει ὁ ἀνθραξ· ἀλλὰ φλόγα δὲν δίδει σχεδόν, ἡ δὲ ὀλίγη ἐκεῖνη τὴν ὁποίαν βλέπετε προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας σχηματίζεται ὀλίγον δξύδιον. Ὁ ἀνθραξ ἐξακολουθεῖ καίειν, καὶ παράγει βραδέως ἀνθρακικὸν δξύ διὰ τῆς ἐνώσεως αὐτοῦ μετὰ τοῦ δξυγόνου.

Ἐδὼ ἔχω ἄλλο τεμάχιον ξυλάνθρακος, ἐκ φλοιοῦ τινος, ὅστις ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ ῥήγνυται, ἢ νὰ σκάνῃ καὶ νὰ σκορπίζεται ὅταν καίῃ. Διὰ τοῦ πυρὸς λοιπὸν διαλύομεν τὸν ἀνθρακὰ τοῦτον εἰς μόρια ἀποπετῶντα. Κάθ' ἓν ἐκ τῶν μορίων τούτων ὅμως καίει ἀπαρallaκτικῶς ὡς εἶδομεν πρὶν τὸν ὅλον ἀνθρακὰ, δηλαδὴ χωρὶς φλογός. Βλέπετε ἀπείρους μικρὰς καύσεις, φλόγα ὅμως οὐδαμοῦ. Τοῦτο τὸ πείραμα πληρέστατα μὰς ἀποδεικνύει ὅτι ὁ ἀνθραξ καίει, οὐχὶ ὡς φλόξ, ἀλλ' εἰς κατάστασιν σπινθήρων.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἀνθρακικὸν δξύ, παραχθὲν ἐκ τῆς ἐνώσεως τῶν στοιχείων αὐτοῦ. Παράγεται ἀμέσως, καὶ ἂν τὸ ἐξετάσωμεν διὰ τοῦ ἀσβεστονέρου, θ' ἀνακαλύψωμεν ὅτι ἔχομεν τὴν αὐτὴν ὕλην ἣν σὰς περιέγραψα ἥδη. Συνενοῦντες 6 μέρη ἀνθρακος (ἀδιάφορον ἂν ἐκ τῆς σκόνης τοῦ ξυλάνθρακος ἢ ἐκ τῆς καύσεως τοῦ κηρίου) καὶ 16 μέρη δξυγόνου, θὰ ἔχωμεν 22 μέρη ἀνθρακικοῦ δξέος. Ταῦτα δὲ, συνενούμενα μετὰ 28 μερῶν ἀσβεστοῦ, παράγουσιν, ὡς εἶδομεν, κοινὸν ἀνθρακοῦχον ἀσβεστον. Λάβετε τὸ ὄστρακον ὀστρεμίδου, ἀποσυνθέσατέ το, καὶ ζυγίσατε τὰ διάφορα τῆς ἀναλύσεως προϊόντα· θὰ εὑρετε ὅτι ἐπὶ 50 μερῶν θὰ ὑπάρχωσιν 6 μέρη ἀνθρακος, 16 δξυγόνου, καὶ 28 ἀσβεστοῦ. Ἀλλ' ἀφήνω τὰς λεπτομερείας ταύτας. Εἶναι ξένοι εἰς τὸ ἀντικείμενον ἡμῶν, καὶ θέλω εἰς αὐτὸ νὰ ἐμμείνωμεν.

Ἰδέτε μετὰ πόσον θαυμασίας κανονικότητος ἀναλύεται ὁ ἀνθραξ (ὁ καθηγητῆς δεικνύει τὸ τεμάχιον ἀνθρακος τὸ ἐξακολουθοῦν νὰ καίῃ ἐν τῷ δξυγόνῳ.) Φαίνεται ὡς ἂν διαλύεται εἰς τὸν ἀέρα ὅστις τὸν περιστοιχίζει. Ἄν ἦτον ἐν-

τελῶς καθαρὸς, δὲν θὰ ἔμενεν οὐδὲν αὐτοῦ ἀπομεινάριον. Ὅταν μεταχειρίζομεθα ξύλον ἀκριβῶς καθαρισθὲν (καὶ εἶναι εὐκόλον τοῦτο), ἡ καῦσις δὲν ἀφήνει στάκτην. Ὁ ἀνθραξ καίει ὡς τὰ πυκνὰ σώματα, ὧν μόνη ἡ θερμότης δὲν ἀρκεῖ ὅπως καταστρέψῃ τὴν στερεότητα, ἐξέρχεται ὅμως ὡς ἀτμός οὐδέποτε πυκνούμενος, οὐδέποτε γινόμενος οὔτε ῥευστὸς οὔτε στερεὸς εἰς τὰς συνήθεις περιστάσεις. Περὶεργον δὲ εἶναι ὅτι τὸ δξυγόνον, ἀφ' οὗ δεχθῇ τὸν ἀνθρακὰ, οὐδὲ ὅπως μεταβάλλεται ὡς πρὸς τὸν ὄγκον· οὔτε αὐξάνει, οὔτε ἐλαττοῦται, ἀλλὰ μένει ἀκριβῶς ὅσον ἦτον. Τὴν φύσιν μόνον μεταβάλλει, καὶ γίνεσθαι ἀνθρακικὸν δξύ.

Θέλω νὰ σὰς δείξω καὶ ἄλλο πείραμα διὰ νὰ ἐννοήσητε καλῶς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρακικοῦ δξέος. Ἀφ' οὗ εἶναι σῶμα σύνθετον ἐξ ἀνθρακος καὶ δξυγόνου, πρέπει νὰ ἔχωμεν τρόπον τοῦ νὰ χωρίζομεν τὰς δύο οὐσίας. Καὶ τῷ ὄντι δυνάμεθα ν' ἀναλῶσωμεν καὶ τὸ ἀνθρακικὸν δξύ ὡς ἀνελύσασθαι τὸ νερόν. Ὁ ταχύτερος καὶ ἀπλούστερος τρόπος θὰ εἶναι νὰ μεταχειρισθῶμεν τινὰ οὐσίαν δυναμένην ν' ἀπορροφήσῃ τὸ δξυγόνον· διότι, ἅμα τοῦτο λείψῃ, πρέπει νὰ μείνῃ μόνος ὁ ἀνθραξ. Ἐνθυμεῖσθε ὅτι ὅταν ἔθεσα ὀλίγον ποτάσιον εἰς τὸν πάγον, τὸ μέταλλον ἐκεῖνο ἐχώρισε τὸ δξυγόνον ἀπὸ τοῦ ὑδρογόνου. Ἄς προσπαθῶσωμεν καὶ διὰ τὸ ἀνθρακικὸν τοῦτο δξύ νὰ λάβωμεν ἀποτέλεσμα ἀνάλογον πρὸς τὸ παραχθὲν ἐπὶ τοῦ ὕδατος τοῦ πάγου. Ἰδοὺ ἀνθρακικὸν δξύ. Διὰ νὰ σὰς ἀποδείξω τὴν παρουσίαν του δὲν θέλω ταύτην τὴν φορὰν νὰ μεταχειρισθῶ ἀσβεστόνερον, διότι ἡμπορεῖ νὰ βλάψῃ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ λοιποῦ πειράματος. Ἡξεύρετε ὅμως ὅτι τὸ ἀέριον τοῦτο εἶναι βαρὺ καὶ ὅτι σβύνει τὴν φλόγα. Διὰ τούτων τῶν ιδιοτήτων αὐτοῦ θὰ πεισθῶμεν ἂν ἔχωμεν ἐδὼ ἀνθρακικὸν δξύ. Βυθίζω φλόγα εἰς τὸ ποτήριον τὸ περιέχον, ὡς φρονῶ, τοιοῦτο ἀέριον. Βλέπετε· ἡ φλόξ ἐσβύσεν. Ἰσως μάλιστα τὸ ἀέριον εἶναι ἱκανῶς δυνατόν, ὥστε νὰ σβύσῃ καὶ τὸν φωσφόρον, ὅστις ἡξεύρετε μετὰ πῶσης δυνάμεως καίει. Ἰδού· τὸ τεμάχιον τοῦτο τοῦ φωσφόρου ἐθερμάνθη εἰς μέγαν βαθμόν. Τὸ βυθίζω εἰς τὸ ἀέριον, καὶ παύει νὰ καίῃ. Ὅταν τὸ ἐξαγάγω εἰς τὸν ἀέρα, ἡ καῦσις ἐπαναλαμβάνεται, διότι ὁ ἀήρ παρέχει εἰς τὸν φωσφόρον τὴν τροφήν ἣτις τῷ ἐλλείπει ἐντὸς τοῦ ποτηρίου. Πειπυσμένος λοιπὸν ἤδη ὅτι τὸ ποτήριόν μου περιέχει ἀνθρακικὸν δξύ, λαμβάνω ὀλίγον ποτάσιον, οὐσίαν ἣτις ἐνεργεῖ ἰσχυρῶς ἐπὶ τοῦ ἀερίου τούτου. Δύναται νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ὅταν εἶναι εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν· ἀλλὰ τότε περιβάλλεται μετ' οὐ πολλὴ ὑπὸ ἐπιδερμίδος ἣτις τὴν προστατεύει. Διὰ τοῦτο, ἂν τὴν θερμάνωμεν τόσον ὥστε νὰ καίῃ εἰς τὸν ἀέρα, καθὼς ἄλλως τε ἐθερμάνωμεν καὶ τὸν φωσφόρον, θὰ εἴμεθα βεβαιότεροι περὶ

τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ πειράματος ἡμῶν· θὰ ἰδῇτε ὅτι θὰ ἐξακολουθῇ νὰ καίη καὶ ἐντὸς τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος· ἀλλὰ διὰ τὴν καίη, θ' ἀπορροφήσῃ τὸ εἰς τὸ ἀέριον τοῦτο περιεχόμενον ὀξυγόνον, καὶ τότε θὰ ἰδῶμεν τι θ' ἀφήσῃ ὀπίσω. Αὐτὴ ἡ καύσις τοῦ ποτασίου ἐντὸς τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐστὶν ἡ ἀπόδειξις ὅτι αὐτὸ περιέχει καὶ ὀξυγόνον, διότι ἄλλως καύσις δὲν θὰ ἦτον δυνατὴ. (Ὁ καθηγητὴς θερμαίνει τεμάχιον ποτασίου ἀ.λ.ν' αὐτὸ ἐκρήγνυται.) Πολλὰκις συμβαίνει τεμάχια τινὰ ποτασίου νὰ φέρονται τόσον ἀναγνώγως καθὼς αὐτό. Ἄς λάβωμεν ἄλλο. Ἰδοὺ· τοῦτο ἐπύρωσεν ἡσύχως. Τὸ εἰσάγω εἰς τὸ ποτήριον τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, καὶ βλέπετε ὅτι καὶ ἐκεῖ ἐξακολουθεῖ νὰ καίη ὡς εἰς τὸν ἀέρα, διότι τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ περιλαμβάνει ὀξυγόνον, ἀπορροφώμενον ἤδη ὑπὸ τοῦ ποτασίου. Τί δὲ ἔμεινεν ἀφ' οὗ ἀφῆρθε τὸ ὀξυγόνον; Διὰ νὰ τὸ γνωρίσωμεν, ἂς βυθίσωμεν τὸ ἴδιον τοῦτο ποτάσιον εἰς τὸ ὕδωρ. Θὰ ἰδῇτε ὅτι ἐκτὸς τῆς ποτάσεως (ἥτις εἶναι τὸ ἀρχικὸν μέρος τοῦ ποτασίου, καὶ ἐνταῦθα δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει), καταπίπτει καὶ ἱκανὴ ποσότης ἀνθρακος. Τὸ πείραμά μου ἔγινε ταχέως καὶ ἀνεπιτηδεύως. Πιστεύσατέ μοι ὅμως ὅτι ἂν ἦτον δυνατὸν νὰ τὸ ἐκτελέσω μετὰ τῆς δεούσης ἐπιμελείας, ἂν ἀντὶ πέντε λεπτῶν ἀφιέρουν εἰς αὐτὸ ὁλόκληρον ἡμέραν, θὰ εὕρισκετε εἰς τὸ ὕδωρ ἢ εἰς τὸ μέρος ὅπου ἀφῆκα τὸ ποτάσιον ν' ἀποκαῇ, τὴν ἀνχλογίαν τοῦ ἀνθρακος ἣν σᾶς εἶπα πρὸ ὀλίγου, ἥτοι 6 μέρη ἀνθρακος πρὸς 16 μέρη ὀξυγόνου, ὥστε ἀμφιβολία δὲν θὰ σᾶς ἔμεινεν. Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ ἀνθραξ ἐξαχθεὶς ἐκ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ὑπὸ τὴν μορφήν μαύρης οὐσίας, ὡς ὅλοι τὸν γνωρίζομεν. Ἐλαβόμεν λοιπὸν τῶρα προφανῆ ἀπόδειξιν τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, καὶ ὅτι σύγκειται ἐξ ἀνθρακος καὶ ἐξ ὀξυγόνου. Πρέπει ἀκόμη νὰ προσθέσω ὅτι ὅπου ὁ ἀνθραξ καίει ὑπὸ τὰς συνήθεις περιστάσεις, παράγει πάντοτε ἀνθρακικὸν ὀξύ.

Ἰδοὺ, λαμβάνω τὸ ξύλον τοῦτο, καὶ τὴν φιάλην τὴν περιέχουσαν ἀσβεστόνερον. Ὅσον καὶ ἂν κινήσω τὴν φιάλην ἢ ταράξω διὰ τοῦ ξύλου τὸ ἀσβεστόνερον, αὐτὸ δὲν θολοῦται. Ἄν ὅμως καύσω τὸ ξύλον, τί θὰ εἶναι τὸ προϊόν; Ὀλίγον νερὸν, τὸ ἡξέυρετε. Ἀλλὰ καὶ ἀνθρακικὸν ὀξύ; Ἄς εἰσαγάγωμεν τὸ κατὸν ξύλον εἰς τὴν φιάλην. Βλέπετε· τὸ ἀσβεστόνερον ἐθολώθη, δηλαδὴ παράγεται ἀνθρακικὸν τιτανοῦχον ἄλας, ἐκ τῆς συνθέσεως τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος μετὰ τῆς τιτάνου ἢ ἀσβέστου, καὶ τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ξύλου, καὶ τὸ αὐτὸ θὰ συνέβαινεν ἂν ἀντὶ ξύλου εἶχον μεταχειρισθῇ κηρίον ἢ ὁποῖαν δὴποτε ἄλλην καύσιμον ὕλην. Καὶ χωρὶς δὲ πολυπλόκων πειραμάτων τίς ἀπὸ σᾶς δὲν ἡξέυρει ὅτι ἀνθραξ περιέχεται εἰς τὸ ξύλον. Ἄν ἀνάψῃτε ξύλον, καὶ ἔπειτα ἀμέσως τὸ σβύσῃτε

πρὶν γίνῃ στάκτη, τί ἔχετε; ἀνθρακ. Ὑπάρχουσιν ὅμως ἄλλαι οὐσίαι ὅπου ὁ ἀνθραξ δὲν προδίδεται τόσον εὐκόλως. Τὸ κηρίον φέρ' εἰπεῖν περιέχει ἀνθρακ, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ὑποπίπτει ἀμέσως εἰς τὴν ὕαριν. Ἰδοὺ φιάλη περιέχουσα φωταέριον γαιάνθρακος, ὅστις παράγει ἀφθονον ἀνθρακικὸν ὀξύ. Τὸν ἀνθρακ δὲν τὸν βλέπετε· μοὶ εἶναι ὅμως εὐκόλον νὰ σᾶς τὸν καταστήσω ὁρατόν. Θὰ ἀνάψω τὸ περιεχόμενον τῆς φιάλης, καὶ ἐν ὅσῳ αὐτὴ περιέχει ἀέριον, ἡ καύσις δὲν θὰ παύσῃ. Τὸν ἀνθρακ δὲν τὸν βλέπετε· βλέπετε ὅμως φλόγα, ἥς ἡ λαμπρότης ἀποδεικνύει τὴν παρουσίαν τοῦ ἀνθρακος. Ἡμπορῶ νὰ σᾶς ἀποδείξω αὐτὴν καὶ ἄλλως. Ἐχω εἰς ἄλλην φιάλην ποσότητά τινα τοῦ αὐτοῦ ἀερίου, ἀνεμεμιγμένην μετ' ἄλλου σώματος καίοντος τὸ ὕδρογόνον, ὅχι ὅμως καὶ τὸν ἀνθρακ τοῦ ἀερίου. Εἰσάγω κηρίον, καὶ βλέπετε ὅτι τὸ ὕδρογόνον καίεται, ἐν ᾧ ὁ ἀνθραξ μένει ὑπὸ τὸ σχῆμα πυκνοῦ καὶ μαύρου καπνοῦ.

Ἔπεται συνέχεια.

A. P. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΥΜΦΟΙ ΤΗΣ ΣΠΙΤΖΕΒΕΡΓΗΣ

Συνέχεια· ἰδὲ σελ. 677.

ΙΑ'

Ἐντὸς ὀλίγων ἐβδομάδων ὁ Μαρσέλ ἠσθάνετο ὅτι εἶχε γένει ἐν ἑαυτῷ ἀληθὲς ἐπανάστασις· εἶχε μεταβάλῃ καὶ θέλησιν καὶ σχέδια. Εἶχεν ἀντιστῇ εἰς τὴν ἑλξιν τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν χρημάτων τῆς Ρόζας Μαρίας καὶ δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ τὴν θυγατέρα τοῦ ἀλιέως! Εἶχεν εἶπει πρὸς τὸν Βλονδῶ «δὲν νυμφεύομαι, μοὶ ἀρέσκουν τὰ ταξείδια, ἡ κίνησις, δὲν ἀγαπῶ τοὺς δεσμούς τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου» καὶ τῶρα ἐπεθύμει νὰ ἐπιστρέψῃ ὅσον τάχιον διὰ νὰ νυμφευθῇ τὴν Καρίναν!

— Ναί, ἔλεγεν, ἡ Καρίνα εἶνε τὸ ἰδανικὸν ἐκεῖνο, ὅπερ διέβλεπον ἀμυδρῶς εἰς τὰ ὄνειρά μου. . . . Ὁ Θεὸς τὴν ἔθηκεν εἰς τὸν δρόμον μου. Δὲν θὰ ἔχωμεν οἶκον καὶ ἐπιπλα ὡς τὰ τοῦ Κ. Βανσκέπ, ἀλλὰ τί πειράζει; Δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ δώσω ἀδάμαντας ὡς δῶρα νυμφικὰ εἰς τὴν Καρίναν, ἀλλὰ καὶ τὸ κρεῖνον τοῦ ἀγροῦ εἶνε περιβέβλημένον ἐνδυμα πολυτιμότερον βασιλικοῦ.

Ὁ νευροπόλει ἔπειτα καὶ ἀνελογίζετο ποίαν οἰκίαν θὰ ἐνοικιάσῃ εἰς τὴν Δουνκέρκην, τί ἐπιπλα θ' ἀγοράσῃ, πῶς αὐτὸς θὰ ταξιδεύῃ διὰ νὰ προσπορίζηται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, πῶς θὰ ἀνευρίσκῃ ἐπανερχόμενος τὸν φύλακα τῆς οἰκιακῆς του ἐστίας, τὴν ἀγαπητὴν του Καρίναν. Καὶ πρῶτον ἔκρινε δέον ν' ἀναγγείλῃ τὴν ἀπόφασίν του πρὸς τὸν Λὰξ καὶ πρὸς τὸν πλοίαρχόν του τὸν Βλονδῶ.

Ὁ Βλονδῶ ἐλυπεῖτο μὲν διότι δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ τρέψῃ πρὸς τὴν Ρόζαν Μαρίαν τὴν προ-

σοχήν τοῦ Μαρσέλ, χωρὶς ὅμως νὰ λέγῃ τίποτε, παρετήρει ἀπὸ τινων ἐβδομαδίων τὴν μετὰ τῆς Καρίνας σχέσιν τοῦ ὑποπλοίαρχου· διὰ τοῦτο ἡ ἐξομολόγησις αὐτοῦ δὲν τὸν ἐξέπληξε.

— Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, εἶπε μόνον, γνωρίζεις ὅτι ἐγὼ εἶχον ἄλλα σχέδια διὰ σέ· ὁμολογῶ ὅμως ὅτι μετὰ τὴν κόρην τοῦ Κ. Βανσκέπ δὲν εὗρίσκω συμπαθεστέραν καὶ καλλιτέραν κόρην τῆς Καρίνας. Ἐλπίζω ὅτι θὰ εὐτυχήσῃς μετ' αὐτῆς, ἂν καὶ οἱ δύο στερεώσθῃ χρημάτων. . . Ἐξῆσα πολὺν καιρὸν καὶ ἐγνώρισα πολὺν κόσμον καὶ πολλοὺς πλουσίους, ὥστε ἐπέισθην ὅτι δὲν φέρουν τὰ πολλὰ χρήματα τὴν εὐτυχίαν.

— Φίλε μου, υπέλαθεν ὁ Μαρσέλ, θὰ ἔρχεσαι καθ' ἡμέραν νὰ περᾷς μαζί μου τὴν βραδείαν σου, ἡ σύζυγός μου θὰ σοῦ ἐτοιμάζῃ τὸ ποῦντσι. Σὺ δὲν ἔχεις οὔτε οἶκον οὔτε οἰκογένειαν, ὁ οἶκός μας λοιπὸν θὰ ᾔῃ ἐδικός σου. . . θὰ βαπτίσῃς καὶ τὸ πρῶτον τέκνον μας. Ἐπειδὴ σοὶ ἀρέσκουν αἱ ἰσπανικαὶ παροιμίαι σοὶ λέγω καὶ ἐγὼ τὴν ἐξῆς: Mas vale buen amigo que pariente ne primo, προτιμότερος εἶνε ὁ καλὸς φίλος παρ' ὁ συγγενὴς ἢ ὁ ἐξάδελφος.

— Καλὰ, καλὰ! θὰ ἴδωμεν, ἀπήντησεν ὁ πλοίαρχος ἀποστρέφων τὴν κεφαλὴν καὶ σπογγίζων λάθρα διὰ τῆς χειρὸς τὰ ὑγρανθέντα του βλέφαρα.

Μετὰ τοῦτο, ὁ Μαρσέλ ἐγνωστοποίησεν εἰς τὸν Λάξ τὰ σχέδιά του.

Ὁ γηραιὸς Λάξ τὸν ἤκουσεν ἔχων κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ στῆθος, ἀκίνητος καὶ σιγῆλος. Ἐφαίνετο ὡς ἄνθρωπος, ὃν ἐκπλήσσει εἰδησίς τις, ἣν αἰσθάνεται εἰσδύσαν εἰς τὴν καρδίαν του καὶ ἀφαιροῦσαν ἀπ' αὐτοῦ τὸ λογικόν. Τέλος ἤγειρε τὴν κεφαλὴν.

— Σὰς ἀγαπᾷ λοιπόν; εἶπε βραδέως ἀλλ' ἐν τῶνός.

— Πιστεύω, ἀπήντησεν ὁ Μαρσέλ φοβισμένος ὀλίγον διὰ τὴν ἐρώτησιν.

— Καὶ σεῖς τὴν ἀγαπᾷτε;

— Ναί.

— Ὅπως πρέπει τις ν' ἀγαπᾷ ἑντιμον καὶ καλὴν κόρην; ὅπως ὁ ἐνάρετος ἄνθρωπος ὀφείλει ν' ἀγαπᾷ τὴν γυναῖκά του;

— Ναί, μάλιστα.

— Ἡξεύρετε ὅτι δὲν ἔχει ἄλλην προῖκα παρὰ τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα χρήματα τὰ ὁποῖα ἐκληροδότησεν εἰς αὐτὴν ἡ εὐεργέτριά της;

— Τὸ ἡξεύρω.

— Ὅτι εἶνε κόρη πτωχοῦ ναύτου, ὁ ὁποῖος δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ προαγωγὴν εἰς τὸ Σουηδικὸν ναυτικόν;

— Τὸ ἡξεύρω.

— Καὶ νομίζετε ὅτι νέος καὶ ἀνεπτυγμένος ἄνθρωπος ὡς σεῖς δὲν θὰ μεταμεληθῇ διότι συνέδεσε τὴν τύχην του μετὰ ταπεινῆς ξένης, πτωχῆς καὶ ἀπροστατεύτου;

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ μεταμεληθῶ.

— Κυττάξετέ με κατὰ πρόσωπον!

Ὁ Μαρσέλ ἠτένισε τοὺς διαυγεῖς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸν Λάξ· οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξήγουν τὴν εἰλικρινεῖαν τῆς ψυχῆς του.

— Σὰς πιστεύω, εἶπεν ἐκεῖνος, διότι ἂν τοιαύτη φυσιογνωμία ἐψεύδετο, τετέλεσται τότε! δὲν ἔπρεπε τις νὰ πιστεύῃ τίποτε εἰς τὸν κόσμον. Σὰς πιστεύω καὶ σὰς ἐμπιστεύομαι ὅτι ἔχω τιμιώτατον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, τὸν μόνον μου θησαυρὸν καὶ τὴν χαρὰν μου τὴν μόνην. Ἀγαπάτέ την. Νὰ τὴν ἀγαπᾷτε, νὰ ᾔσθε καλὸς μὲ αὐτήν, αὐτὴ καὶ μόνον ζητεῖ ὁ γέρον, ὁ πολυπαθὴς πατήρ της. Ἐστὲ ἐνίοτε καὶ εὐπλογχυνὶς δι' αὐτὴν ἂν τὴν ἴδῃτε ἀδύνατον καὶ πάσχουσαν. Θὰ σὰς ἀγαπήσῃ, ναί, ὡς ἡγάπησε τὸν γηραιὸν τῆς πατέρα. Ποτὲ, ποτὲ δὲν θὰ παραβῇ τὰ πρὸς ὑμᾶς καθήκοντά της.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Μαρσέλ ἠγέρθη ταχέως, ἐσφίγγε περιπαθῶς τὸν πιλότον εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Ἀκουσον, προσέθηκεν ὁ Λάξ μετὰ συγκινήσεως, ἥτις καθίστα τρέμουσαν τὴν φωνὴν του, μίαν ἀκόμη χάριν ἔχω νὰ σοῦ ζητήσω, νὰ πάρετε καὶ ἐμεὺ μαζί σας. Ἡξεύρω πολὺ καλὰ ὅτι συχνὰ οἱ γέροντες γονεῖς δὲν εὐχαριστοῦσι τὰ νεαρὰ ζεύγη καὶ δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι πολὺ θὰ αἰσθανθῶ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τῆς πατρίδος μου, ἀπὸ τῶν συμπολιτῶν μου, ἀπὸ τῶν παλαιῶν μου ἑξέων· ἀλλ' ὅμως, ὅχι, ἀδύνατον εἶνε ν' ἀποχωρισθῶ ἐκείνης, ἥτις εἶνε ἡ μόνη τοῦ θείου μου παρηγορία. Δὲν θὰ σὰς ἐνοχλῶ μικρὰ γωνία εἰς τὸ σπῆτι σας μοῦ ἀρκεῖ. Καὶ ὅταν θ' ἀναχωρῇς διὰ νὰ ταξιδεύης, θὰ εὐχαριστεῖσαι ἴσως ἀναλογιζόμενος ὅτι δὲν θὰ ᾔῃ μόνη ἡ Καρίνα, ὅτι θὰ ᾔῃ μετ' αὐτῆς ὁ πατήρ της, ὅτι θὰ τῆς ὁμιλεῖ περὶ σοῦ, ὅτι θὰ τὴν παρηγορεῖ ὅτε μακρὰν θ' ἀκούηται ἡ τρικυμία. Πάρετέ με μαζί σας, Μαρσέλ μου φίλτατε!

— Καὶ ἐνόμισες, υπέλαθεν ἐκεῖνος δακρύων, ὅτι θὰ διελογιζόμεν ἂν νὰ πράξω ἄλλως; Ἡ Καρίνα θὰ ἐπέιθετό ποτε ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ σᾶς; Καὶ ἐγὼ, τάχα, δὲν ὀφείλω νὰ σὰς ἀγαπῶ ὡς πατέρα;

— Εὐχαριστῶ, εἶσαι καλὸς καὶ εἰλικρινὴς, σὲ πιστεύω. Περίμεινε μίαν στιγμὴν, ἔρχομαι.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Λάξ κατέβη κάτω.

Ὁ Βλονδὼ ἀνυπόμονος νὰ μάθῃ τὴν ἐκβασιν τῆς συνδιαλέξεως προὔχωρησε πρὸς τὸν Μαρσέλ ἅμα τὸν εἶδε μόνον.

— Ἐτελείωσεν, εἶπεν ὁ ὑποπλοίαρχος, ὁ πατήρ συγκατετέθη. . .

— Σὲ συγχαίρω, ἀπήντησε ζωηρῶς ὁ πλοίαρχος, εὐχομαι νὰ ᾔσθε εὐτυχεῖς.

— Ἐλπίζω, υπέλαθεν ὁ Μαρσέλ, ὅλος περιχαρής.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆλθεν ὁ Λάξ ἄ-

γων τὴν Καρίναν, ἥτις ἠκολούθει μετὰ δειλίας, κατακόκκινη καὶ κάτω βλέπουσα. Ἐλαβε τὴν χεῖρα τῆς κόρης του, τὴν ἔθηκεν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Μαρσέλ καὶ ἀποκαλύπτων τὴν κεφαλὴν του ὡς ἂν ἐπρόκειτο νὰ προσευχηθῇ.

— Ἡ εὐλογία τοῦ Κυρίου... εἶπεν, ἀλλ' ἡ συγκίνησις δὲν ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ. Ἐπεσεν ἐπὶ τινος ἑδρας καὶ ἐξεργάγη εἰς δάκρυα.

Ἡ Καρίνα πλησιάσασα τὸν ἠσπάσθη καὶ ἐλαφρῶς ἐπέθηκε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου του.

Ὁ γέρον ὕψωσε πρὸς αὐτὴν δακρυβρέκτους τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ μετ' ὀλίγον.

— Πόσον ἀνόητος, εἶπεν, εἶμαι νὰ κλαίω ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ χαίρω διὰ τοιοῦτον εὐτύχημα! καὶ πρέπει μάλιστα νὰ τὸν πανηγυρῇσωμεν λαμπρὰ αὐτὸν τὸν γάμον.

— Βεβαίωτατα, ὑπέλαβεν ἡ Καρίνα.

— Θὰ τὸν πανηγυρῇσωμεν εἰς τὸ Χάμμερ-φεστ· ἐκεῖ ὅλοι θὰ λάβουν μέρος, θὰ χορεύσω καὶ ἐγὼ ὡς ἂν ἤμην εἰκοσιν ἐτών.

— Ἐπὶ τοῦ παρόντος, πατέρα μου, θὰ ἦσαι εὐχαριστημένος διότι ἔχω πλησίον μου τὸν Fast-man μου καὶ ἐγὼ εἶμαι ἡ Kārasta' του.

— Allra Kārasta min², εἶπεν ὁ Μαρσέλ ἐνθυμούμενος τὰ σουηδικὰ, τὰ ὁποῖα τῷ εἶχε διδάξει ἡ κόρη.

— Καλέ! ὁμιλεῖ λοιπὸν σουηδικὰ, ὑπέλαβεν ὁ Λάξ, αὐτὸς δ' ναυτικὸς τῆς Δουνκέρκης· αὐτὸς εἶνε θησαυρός.

Ὁ Βλονδὼ ἔφερε τότε δύο φιάλας καμπανίτου καὶ ὀλόκληρος ἡ συντροφία ἔπιεν εἰς ὑγείαν τῶν μελλονύμφων.

ΙΕ'

Τῇ ἐπαύριον φαῖδροι ἀπῆρχοντο οἱ ναῦται εἰς τὴν Ἀλίσιν. Μόνος ὁ Βλονδὼ ἔμεινεν εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τοῦ Φρισκὲ καί τινων ἄλλων. Τρεῖς λέμβοι πρὸς φαλκινόθηρίαν ἐξέπλευσαν· τῆς μιᾶς ἐπέβαινεν ὁ Τρομπὼν, τῆς ἄλλης ὁ Λάξ καὶ τῆς τρίτης ὁ Μαρσέλ.

Ἀπὸ πρώτης εἶχεν ἐγερθῇ ἡ Καρίνα ὅπως παρυστῇ εἰς τὸν ἀπόπλουον τῶν τριῶν λέμβων καὶ ἐφ' ὅσον ἠδύνατο νὰ τὰς διακρίνῃ ὁ ὀφθαλμός της ἔμεινε προσηλωμένος ἐπὶ τῶν λέμβων τῶν φερούσων τὸν πατέρα της καὶ τὸν μνηστῆρά της.

Λαμπρὰ ἐφαίνετο ἡ ἡμέρα· ἦτο καθρέπτης ἡ θάλασσα, καθαρῶτατος ὁ ὀρίζων καὶ ἔπνεεν ἐλαφρὸς νότιος ἄνεμος. Αἱ φῶκαι καὶ οἱ θαλάσσιοι ἵπποι τοιοῦτον καιρὸν ἐξέλεγον ἵνα ἐξέλθωσι τῆς θαλάσσης καὶ ἀναπνυθῶσιν ἐπὶ τῶν πύγων. Μετ' οὐ πολὺ ὅμως ἐκαλύφθη ὑπὸ νεφῶν ὁ οὐρανός, ὁ ἄνεμος ἤρχισε σφοδρῶς νὰ πνέῃ, ἄτμοι συνεπυκνώθησαν ἐν ἄκαρρῃ εἰς τὴν ἀτμοσφαίραν καὶ νιφάδες χιόνος κατέπιπτον πυκναί.

1. Διὰ τῶν δύο τούτων λέξεων δηλοῦσι συνήθως ἐν Σουηδικῇ τὸν μνηστῆρα καὶ τὴν μνηστῆν.

2. Ἡ πατρὸν φιλέτη μου.

— Κακὴ δουλειά, ἔλεγεν ὁ Λάξ σείων τὴν κεφαλὴν, αἱ φῶκαι ὁμιάζουν πρὸς ὠραίας κυρίας, αἱ ὁποῖαι φοβοῦνται μὴ συναχωθῶσιν, δὲν ἔγαινουν μὲ τὴν βροχὴν καὶ μὲ τὸ χιόνι. Καὶ ὅμως ἡ φύσις τοῖς ἔδωκε καλὸν ἐπανωφόρι καὶ τὸ χιόνι εἶνε δι' αὐτὰς ὅσον ἐν καλὸν μαξιλάρι. Ἀλλ' ἀδιάφορον, ἃς προχωρήσωμεν καὶ ἴσως εὐρωμεν τίποτε.

Καὶ ἐπροχώρουν τὰ πλοιάρια. Τῷ ὄντι ἅμα τῇ μεταβολῇ τοῦ καιροῦ τὰ ἀμφίβια ἐκείνα ἐχώνοντο εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ Τρομπὼν μὴ δυνάμενος τίποτε νὰ κατορθώσῃ ἔρριψε τὸ ὄπλον του εἰς τὸ βάθος τῆς λέμβου. Ὁ Μαρσέλ ἀνεγνώρισε καὶ αὐτὸς τὸ ἀνωφελὲς τῶν προσπαθειῶν του. Ὁ Λάξ μόνον ἠδυνήθη νὰ πιάσῃ θαλάσσιόν τινα ἵππον, ὑπομονητικώτερον καὶ ὀκνηρότερον τῶν ἄλλων. Τὸ ζῶον τοῦτο ἐκ τοῦ ἀργυρίζοντος δέρματός του ἐφαίνετο ὅτι ἦτο γηραλέον. Οἱ ναῦται τὸ κατέκοψαν εἰς τεμάχια, εἶχε δὲ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς εἰς τὴν οὐρὰν τριάκοντα ποδῶν μῆκος, περιφέρειαν δὲ ἐλέφαντος περὶ τὰ μέσα τοῦ σώματος. Ἀφ' οὗ τὸ ἐξέδαρον καὶ ἀφῆρεσαν τὸ παχὺ στρῶμα τοῦ λίπους, ὅπερ τὸ περιεῖχεν, ἔκοψαν τεμάχιά τινα, ἅτινα ἐφήσαντες εὗρον τόσον νόστιμα, ὅσον τὸ βόειον κρέας.

Ἡ Καρίνα ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ θεάματος τούτου, ὁ δὲ Μαρσέλ καὶ ὁ Βλονδὼ συνεχάρησαν τὸν Λάξ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν του. Ὁ Τρομπὼν μελαγχολικὸς καὶ φοβερὸς ἴστατο μακρὰν.

— Δὲν ἔχω τύχην! ἐψιθύριζε γαμίζων τὴν πῖπαν του σπασμωδικῶς. Διαβολοτάξειδο! πότε θὰ τελειώσῃ!

Ἡ κακοκαιρία ἐξηκολούθει. Τὸ πλήρωμα τῆς Ρόζας Μαρίας ἔκαμιν οὐδὲν ἦτον καίνας προσπαθείας· ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ Βλονδὼ ἐλυπεῖτο διὰ τὴν ἀποτυχίαν ταύτην, ὅχι διὰ τὸν ἑαυτὸν του, διότι αὐτὸς εὐχαριστεῖτο μὲ τὸν μισθὸν τοῦ πλοιάρχου, τὸν ὁποῖον εἶχεν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ναύτας, οἵτινες θὰ ἐλάμβανον ἀνάλογον ἀμοιβήν, καὶ διὰ τὸν Κ. Βανσκέπ.

Τοῦλάχιστον παρηγοροῦντο ὅτι ἂν καὶ εἶχον ἀποτύχει εἰς τὴν Ἀλίσιν, δὲν εἶχεν ὅμως συμβῆ εἰς αὐτοὺς ἕως τότε καὶ κἀνὲν ἀπεικταῖον, οἷα συνήθως ὑπὸ τὸν τρικυμιώδη ἐκείνον οὐρανὸν συμβαίνουσιν. Ἀπαξ μόνον παρὰ τὴν νῆσον τοῦ Ἀμστελοδάμου λέμβος τις κατελήφθη ὑπὸ αἰφνιδίας τρικυμίας καὶ παρ' ὀλίγον νὰ προσαράξῃ εἰς τοὺς βράχους, ἀλλὰ χάρις εἰς τὴν ἱκανότητα τοῦ Δαμπελὲν, ἐσώθη. Ἀλλοτε νεαρός τις ναύτης, ὅστις εἶχεν ἀποβιβασθῇ εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἶχε καυχηθῇ ὅτι ἀνέβη εἰς μέρος τι ὑψηλὸν λίαν τραχὺ καὶ λίαν δύσβατον, εἶδεν αἰφνης ἐνώπιόν του ἄρκτον μὲ χάσκον τὸ στόμα καὶ φλογισμένον τὸν ὀφθαλμόν. Ὁ δυστυχὴς ἦτο μόνος καὶ ἄοπλος ἐνώπιον τοῦ θηρίου! Ἀλλ' εὐτυχῶς καὶ ἐκείνος ἐσώθη ἀναμνησθεὶς τοῦ στρατη-

γήματος Ὀλλανδοῦ τινὸς εὐρεθέντος εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν· ἔρριπτεν ἐκανεὶλημένως πρὸς τὸ θηρίον διάφορα ἐνδύματα καὶ ἄλλα πράγματα, ἅτινα εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ· τὸ θηρίον ἴστατο ὁσφραϊνόμενον ἐκάστοτε διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ἦτο φαγώσιμον τὸ ριφθὲν καὶ τοιουτοτρόπως αὐτὸς ἠδυνήθη νὰ σωθῇ.

Τέλος ἡμέραν τινὰ εἶχε κοπάσει ἡ τρικυμία, οἱ ναῦται ἐξῆλθον πάλιν πρὸς θήραν, φαιδροὶ πάντες μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Τρομπῶν, ἀλλὰ τὴν φαιδρότητα ἐκείνην ἔμελλε νὰ σκιάσῃ τὸ πένθος.

Τὰ τρία πλοιάρια εἶχον ὁμοῦ ἐξέλθει τοῦ Μαγδαληνοῦ ὄρους καὶ ἀφοῦ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐπλευσαν παρουσιάσθη πρὸ αὐτῶν ὁλόκληρος ἀγέλη θαλασσιῶν ἵππων (morses) μικρῶν καὶ μεγάλων, κειμένων ἐπὶ τινος ἀπεράντου παγίνου ὑψώματος. Οἱ ναῦται ἐθορύβησαν ἐπὶ τῇ θέᾳ, ἀλλ' ὁ Θόρυβος ἐκεῖνος ἀφύπνησε τὰ ζῶα, ἅτινα ἐχύθησαν διὰ μιᾶς εἰς τὰ κύματα πλὴν τριῶν. Τὰ τρία ἐκείνα, τὰ ὁποῖα ἦσαν θηλυκὰ καὶ εἶχον μαζί των καὶ τὰ μικρὰ των, ἐφαίνοντο ὡς νὰ μὴ εἶχον νοήσει τί τάχα ἦτο ἐκεῖνο, ὅπερ εἶχε ταράξει τὴν ἡσυχίαν τῶν ἄλλων καὶ ἔστρεφον περιέργῃ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὴν κεφαλὴν των. Ὁ Δαμπελὲν καὶ Φραινοῦ, φοβούμενοι μὴ χάσῃ καὶ τὰ τρία ἐκείνα ἀκόμη, ἔρριψαν εὐθὺς τὰς ἀρπάγας, ἀλλ' αὐταὶ δυστυχῶς ἐγλύστρισαν ἐπὶ τοῦ θαρκασιδαίου δέρματος τῶν μητέρων καὶ ἐπλήγωσαν καιρίως δύο μικρά. Διπλὴ ἀτυχία, τὸ μὲν διότι ἔχانون τὰ μεγάλα, τὸ δὲ διότι ἔμελλον νὰ διατρέξῃσι σπουδαίτατον κίνδυνον, ἐπειδὴ ἐξ ὧν ἐν γένει τῶν ζῶων οὐδὲν ὑπερβαίνει τὸν θαλάσσιον ἵππον κατὰ τὴν πρὸς τὰ νεογνά του στοργήν. Καὶ τῷ ὄντι μάλιστα τὰ πληγωθέντα ἀφῆκαν στεναγμὸν ἢ μία μήτηρ ἔλαβε τὸ ἰδικόν της μὲ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας καὶ ἐρρίφθη ἄπελπις εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡδυνάτό τις νὰ παρακολουθήσῃ τὸν δρόμον, ὃν εἶχε διατρέξει, διότι τὸν εἶχε θάψει τὸ αἷμα. Ἐνίοτε ἀνέβαιναν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὡς διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ τὸ ἀσθενές! Αἶφνης ἡ μήτηρ τὰ καταλίπει· εἶχεν ἀποθάνει... Ἐκείνη σπεύδει εἰς ἐκδίκησιν, συγχρόνως δὲ τρέχουσι καὶ αἱ δύο ἄλλαι μητέρες. Ἐπιπίπτουσι τρεῖς κατὰ τῆς λέμβου, ὁπόθεν εἶχον ἐξέλθει αἱ ἀρπάγαι αἱ πληγώσασαι τὰ τέκνα των. Δύναται νὰ φαντασθῇ τις οἷος τότε ἀγὼν συνήφθη ὑπὸ τῶν ναυτῶν πρὸς τὰ θηρία, θηρία, ἃ ἤλυνεν ὁ πόνος καὶ ἡ μητρικὴ στοργή. Ἀλλὰ δὲν ἤρκεσε τοῦτο. Ὡς ἂν νὰ εἶχον ζητήσῃ αἱ μητέρες ἐκεῖναι βοήθειαν, ἐξ νέας θηρία ἀνέδυσαν ἀπὸ τῶν ὑδάτων καὶ ἦλθον εἰς βοήθειαν. Ἦτο πλέον πάλῃ ἢν ἐπέτεινεν ὁ ἀπελπισμός. Ὡμοῖαζε πρὸς τὴν πάλιν τῶν Ὀρατίων πρὸς τοὺς Κουριατίους, πρὸς τὴν τῶν τριάκοντα Βρεττανῶν κατὰ τῶν τριάκοντα Ἀγγλῶν ἔνθα ἐνεφανίσθη ὁ Βωμανοῦρ κραυγάζων·

«Πῆς τὸ αἷμά σου, Βωμανοῦρ!» Ἀλλ' οὐδεὶς θεατὴς διὰ νὰ κρατήσῃ ὑπὲρ τοῦ νικητοῦ τὰς χεῖρας. Καὶ καθὼς εἰς τὰς καλουμένας δικαστικὰς μονομαχίας τοῦ μεσαιῶνος ἐκ τῶν προτέρων ἐσκάπτετο ὁ τάφος ὁ μέλλων νὰ δεχθῇ τὸν ἡττηθέντα, ἔχασκε καὶ ἐδῶ διὰ τοὺς μέλλοντας νὰ ἡττηθῶσιν ὁ τάφος μαῦρος καὶ βαθὺς εἰς τῶν κυμάτων τὴν ἄβυσσον.

Τρία ἐκ τῶν ζῶων ἐκείνων περιέτρεχον τὴν λέμβον ὡς διὰ ν' ἀναγνωρίσωσι ποῦ εἶνε ἀσθενεστέρα. Ἀμα δὲ προσέβαλον αὐτὰ οἱ ναῦται ἐπέπεσον τὰ ἄλλα τέσσαρα, κατέλαβον διὰ τῶν ὀδόντων τὸ πλοῖον, ὡς τὰ πλοῖα τὰ ρωμαϊκὰ κατελάμβανον κατὰ τοὺς πρώτους καρχηδονικοὺς πολέμους τὰ τῶν Καρχηδονίων μὲ τοὺς κόρακας καὶ τὰς σιδηρὰς χεῖρας. Ὁ κίνδυνος ἦτο ἐνώπιόν των! Δὲν παρήλθε πολλὴ ὥρα καὶ τριγμὸς ἀπαίσιος ἠκούσθη· ὁ εἰς τοῖχος τοῦ πλοιαρίου ἐνέδωκεν εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν ὀδόντων ἐνὸς ἐκ τῶν θηρίων. Τὸ κύμα ἔρρευσε ἐντὸς τοῦ πλοίου ὅπερ μετ' οὐ πολὺ ἀνετράπη. Τρεῖς ἢ τέσσαρες ἐκ τῶν δυστυχῶν ναυτῶν ἐχάθησαν, οἱ ἄλλοι μάτην προσεπάθησαν νὰ σωθῶσι κολυμβῶντες. Ἐβάρυνον αὐτοὺς τὰ χειμερινὰ των ἐνδύματα καὶ ὑποδήματα, κατεδίωκον δὲ καὶ τὰ θηρία. Δὲν ἠδυνήθησαν νὰ καταφθάσῃ τὴν ἀκτὴν. Ὑπερανθρώπους κατέβαλε προσπαθείας ὁ Μαρσέλ ὅπως σώσῃ τοὺς ἄνδρας, μαθὼν τὰ γενόμενα παρὰ τοῦ Δαμπελὲν μάλιστα διασωθέντος· ἀδύνατον· ἐκ δέκα ἀνδρῶν, ἐπανεφέρει τρία πτώματα· τῶν ἄλλων οὐδὲ τὰ πτώματα εὐρέθησαν· τὰ εἶχον παρασύρει ὁ ἄνεμος καὶ τὰ κύματα.

Τὸ πλήρωμα ἔπαιον περίλυποι περισύναξαν τὰ πτώματα, τὰ ἔθαψαν εἰς τάφον βαθὺν, ἵνα μὴ γείνωσι βορὰ τῶν ἄρκτων, κυχθήσων ἐπ' αὐτῶν καὶ ἔστησαν σταυρὸν παρηγόριον.

Καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς στιγμὴν ἡ θάλασσα ἐξέβρασε δύο ἄλλους νεκροὺς οἵτινες ἐφαίνοντο ὡς ἂν νὰ ἐζήτουν τὸ τελευταῖόν των ἄσυλον παρὰ τῶν ζώντων.

Οἱ ναῦται μετ' εὐλαβείας ἔθαψαν καὶ ἐκείνους, παρὰ τὸν τάφον τῶν συναδέλφων των καὶ ἐπέστρεψαν ἔπειτα πάντες περίλυποι καὶ σιγηλοὶ ἐπὶ τῆς *Ρόζας Μαρίας*.

Εἰς τὸ ὅπισθεν μέρος τοῦ πλοίου ὁ Λάξ καὶ ὁ Βλονδὼ ἐκάπνιζον.

Τῆς Καρίνας εἶχον κοκκινίσει οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκ τῶν δακρύων.

— Τί δυστύχημα! ἐψιθύρισεν ὁ Βλονδὼ.

— Φοβερόν! ἀπήντησεν ὁ Λάξ.

Καὶ ἐσίγησαν. Εἰς τὸν κοιτωνίσκον, ἔνθα ἐκάθητο δὲν ἤκουε τις εἰμὴ τὸν μονότονον κτύπον, τὸν δηλοῦντα ὅτι φεύγουσιν ἀνεπιστρεπτὶ αἱ ὦραι καὶ τῆς θαλάσσης τὸν κυματισμόν.

XAVIER MARMIER

Μίλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας.

Ἔπεται συνέχεια.

Ὁ κλεινὸς τοῦ Γένους διδάσκαλος Κ. Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων, περιηγούμενος κατὰ τὸ 1819 τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἐπεσκέψθη καὶ τὰς Κυθωνίας· παρακληθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν κατόικων τῆς ἑλληνικωτάτης ταύτης πόλεως, ἐξεφώνησεν ἐπ' ἐκκλησίας δύο λόγους, τὸν μὲν πρῶτον περὶ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑΣ, τὸν δὲ δευτέρον περὶ ΑΓΑΠΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ. Ἐκ τοῦ δευτέρου τούτου λόγου, γεγραμμένου δι' ὕψους ἀπλοῦ ἀλλὰ πλήρους πατριωτικοῦ αἰσθήματος καὶ χάριτος, ἐκδοθέντος δ' ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ 1837, ἐσταχυολογήσαμεν τὰ ἀκόλουθα·

Σ. τ. Δ.

ΠΕΡΙ ΑΓΑΠΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

Ὅλοι λέγομεν ὅτι ἔχομεν Πατρίδα, ὀλίγοι ὅμως κατὰ δυστυχίαν καταλαμβάνουσι τί ἐστὶ Πατρίς. Τί εἶναι ἡ Πατρίς; Καὶ πῶς νὰ τὴν ὀρίσωμεν κατ' ἀξίαν; Πατρίς εἶναι τὸ ἀντίτυπον τοῦ γήινου παραδείσου, εἰς τὸν ὁποῖον ἔβαλεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον κατ' ἀρχάς νὰ τὸν ἐργάζηται καὶ νὰ τὸν φυλάττῃ. «Καὶ ἔθετο ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ παραδείσῳ ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάττειν». Πατρίς εἶναι τὸ ἐξαίρετον στάδιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐτάχθη ὁ ἄνθρωπος παρὰ τοῦ Δημιουργοῦ νὰ ἀγωνισθῇ τοὺς ἀγῶνας τῆς ἀρετῆς. Πατρίς εἶναι τὸ ἀσφαλές· τὸν ἄστυλον ἀπὸ τῶν δυσυχῶν, καὶ τὸ σταθερότατον κέντρον τῆς εὐτυχίας του. Πατρίς εἶναι ναὸς ἱερὸς, εἰς τὸν ὁποῖον βλέπει κατὰ πρῶτον ὁ ἄνθρωπος τὰ μεγάλα δημιουργήματα τοῦ τῆς φύσεως πλαστοουργοῦ. Αὐτοῦ πρῶτα θεωρεῖ τὸν ἥλιον λάμποντα· αὐτοῦ τὸν μέγαν οὐρανὸν καὶ τὰ νυκτερινὰ του φέγγη· αὐτοῦ τῆς γῆς καὶ θαλάσσης καὶ ὅλου τοῦ κόσμου τὰ μέγιστα καὶ ἀάλλιστα φαινόμενα· αὐτοῦ ἀναπνέει τὸ πρῶτον τῶν ζωογόνων ἀστέρων τὰς αὖρας· αὐτοῦ κατὰ πρῶτον γνωρίζει τὰ πρόσωπα τῶν ἰδίων γονέων, καὶ ἀκούει τὴν γλυκεῖαν αὐτῶν φωνήν· αὐτοῦ μακθάνει τὴν πάτριον γλῶσσαν καὶ τοὺς νόμους τοὺς πατρῴους· αὐτοῦ παραλαμβάνει παρὰ τῶν προγόνων καὶ μεταδίδει εἰς τοὺς ἀπογόνους τὴν λαμπάδα τῆς ζωῆς, διὰ τῆς ὁποίας συνέχεται ἄσβεστος ἡ τοῦ γένους σειρά· αὐτοῦ συλλαμβάνει τὰς πρώτας καὶ ὑψηλὰς περὶ Θεοῦ καὶ θρησκείας ἐννοίας· αὐτοῦ ἀναγεννᾶται διὰ τῶν ὑπερφυστάτων τῆς πίστεως μυστηρίων, καὶ γίνεται μέλος τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· αὐτοῦ ἐν ἐνὶ λόγῳ διαπλάττεται καὶ μορφώνεται φυσικῶς καὶ ἠθικῶς, καὶ διδάσκεται ὅτι ἐγεννήθη τοῦ μεγάλου κόσμου πολίτης, ὅπως δουλεύῃ καὶ λατρεύῃ δοξάζων τὸν Θεὸν πρῶτιστα καὶ μάλιστα εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη γῆν. Ἐν ᾧ λοιπὸν ὑπάρχει τόσον μέγα δῶρον τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ Πατρίς, συμπεραίνετε, ὅτι ὑπάρχουσι καὶ μεγάλα τὰ χρεῖα τοῦ ἀνθρώπου τὰ πρὸς τὴν Πατρίδα· ὁ ἄνθρωπος, ὁ χριστιανὸς μάλιστα, χρεωστῇ νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ τιμᾷ καὶ νὰ εὐεργετῇ τῆς ἐαυτοῦ γεννήσεως τὴν χώραν. Τοῦτο εἶναι χρέος ἀπαρτίτητον καὶ θρησκευτικόν, καὶ φυσικόν, καὶ πολιτικόν.

Λέγω πρῶτον, ὅτι χρεωστῇς, χριστιανὲ, καθὼ

χριστιανὸς νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ εὐεργετῇ τὴν Πατρίδα. Σὲ προστάζει ὁ θεὸς νόμος «ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν». Πλησίον σου εἶναι βέβαια πᾶς ἄνθρωπος, ἀλλὰ ποῖος δύναται νὰ ᾔναι πλησιέστερός σου παρὰ τοὺς συγγενεῖς καὶ ὁμοπίστους καὶ συμπολίτας σου; Οὗτοι εἶναι ἀδελφοί σου, οἵτινες συγκατοικοῦσι μετὰ σοῦ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν χώραν, ὡς καὶ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οἰκίαν· οὗτοι ἔχουσι τὸν αὐτὸν καὶ σὺ πατέρα, τὸν Θεόν, τὴν αὐτὴν καὶ σὺ μητέρα, τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ αὐτὸ γενέθλιον ἔδαφος, καὶ τὰς αὐτὰς τροφάς, τοὺς αὐτοὺς νόμους, τοὺς αὐτοὺς ἄρχοντας καὶ ποιμένας καὶ διδασκάλους, τὰς αὐτὰς πρὸς σὲ κοινὰς καὶ πανηγύρεις καὶ ἀπολαύσεις καὶ λύπας καὶ χαρὰς· ὅσον λοιπὸν εἰλικρινέστερον ἀγαπᾷς τοὺς συμπατριώτας καὶ τὴν Πατρίδα, τόσον βεβαιότερον ἐκπληρόνεις τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ· καὶ πάλιν ἐξ ἐναντίας, ὅσον ἀμελεῖς καὶ προδίδεις πολὺ λάκκις τῆς Πατρίδος τὰ συμφέροντα, τόσον ἐξελέγχεσαι παραβάτης τοῦ Θεοῦ νόμου, καὶ τοῦ πλησίον σου ἐχθρὸς χειρότερος ἀπίστου· «εἴ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἥρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χεῖρων».

Ὅτε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς ἔκλινε τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ἐσαρκώθη, καὶ συνανестράφη τοῖς ἀνθρώποις ἐπὶ τῆς γῆς, μεταξὺ τῶν ἄλλων παραδειγμάτων τῆς ἀρετῆς, τὰ ὁποῖα μᾶς ἀφῆκεν εἰς τὴν κατὰ σάρκα παναγίαν αὐτοῦ πολιτείαν, ἐν εἶναι καὶ ἡ πρὸς τὴν Πατρίδα του ἐξαίρετος ἀγάπη. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς γεννηθεὶς εἰς τὴν Βηθλεὲμ ἠῤῥησε καὶ ἀντεστράφη σωματικῶς εἰς τὴν Ναζαρέτ· ἔχαιρε λοιπὸν ὁ Θεὸς τοῦ παντός νὰ ὀνομάζεται Ναζωραῖος ἢ Ναζαρηνός. Οὕτω προσεκήρυξεν αὐτὸν ὁ Θεὸς διὰ τῶν προφητῶν ὅτι «Ναζωραῖος κληθήσεται»· οὕτω τὸν ὀνόμαζον οἱ Ἀγγελοι «Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον»· οὕτως ὀνόμασεν αὐτὸς ἐαυτὸν, ὅτε τὸ πρῶτον ἐφάνη εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον «ἐγὼ εἰμὶ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις». Διὰ τὴν πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τοὺς ὁμογενεῖς ἐξαίρετον ἀγάπην ἐκήρυξεν ὁ Θεάνθρωπος τὸ θεῖον Εὐαγγέλιον πρῶτον εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ὁμογενεῖς αὐτοῦ κατὰ σάρκα, τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ, «οὐκ ἀπεστάλην εἰμὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλῶτα οἴκου Ἰσραὴλ»· εἰς αὐτοὺς ἀπέστειλε κατ' ἀρχὰς καὶ τοὺς Ἀποστόλους· «πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλῶτα οἴκου Ἰσραὴλ»· διὰ τὴν αὐτὴν ἐξαίρετον ἀγάπην ἡγάπα καὶ τὴν Ἰερουσαλήμ, ἥτις ἐθεωρεῖτο ὡς κοινὴ τῶν Ἰουδαίων Πατρίς, καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτὴν ἀνεκφραστον πατρικῆς εὐμενείας συμπάθειαν· «Ἰερουσαλήμ, Ἰερουσαλήμ, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυναγαγεῖ ὄρνις τὰ νοσσία ἐαυτῆς ὑπὸ τὴν πτέρυγαν, καὶ οὐκ ἠθέλησατε»· διὰ τὴν αὐτὴν ἐξαίρετον

ἀγάπην ἐκλαυσεν ὁ φιλανθρωπότατος Ἰησοῦς βλέπων ἀπὸ μακρόθεν τὴν ἀχάριστον αὐτοῦ Πατρίδα μέλλουσαν μετ' ὀλίγον νὰ πέσῃ εἰς τὸ φρικτὸν τῆς χριστοκτονίας ἀμάρτημα· «καὶ ἰδὼν τὴν πόλιν ἐκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ». Τοιούτοτρόπως ὁ φιλανθρωπότατος Ἰησοῦς, ὁ παντὸς τοῦ κόσμου ποιητὴς καὶ σωτὴρ, ἔδειξεν ἰδιαιτέραν στοργὴν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ Πατρίδα. Τί ἄλλο χρεωστεῖ ὁ χριστιανὸς παρὰ νὰ μιμῆται ὅσον τὸ δυνατόν καὶ εἰς τοῦτο, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐναρέτους πράξεις, τὴν ἀγιωτάτην τοῦ Σωτῆρος ζωὴν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐπρόβαλεν ὡς παράδειγμα; «Υπόδειγμα δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιήτε».

Τόσον ἱερὸν καὶ θεῖον δῶρον εἶναι ἡ Πατρίς ὥστε ἐν τῶν μεγίστων σημείων τῆς κατὰ τῶν ἀνθρώπων δικαίας ὁργῆς τοῦ Θεοῦ γίνεται πολλὰκις ἡ στέρνησις τῆς Πατρίδος. Εἰδωολόατρουν οἱ Ἰουδαῖοι· ποῖον ποινὴν τοὺς ἔσπειλεν ὁ Θεός; Τὴν στέρνησιν τὴν Πατρίδος. Μετενόουν διὰ τὰ ἀμαρτήματά των· τί τοὺς ἀντήμβειν ὁ Θεός; Τὴν ἀπόλαυσιν τῆς Πατρίδος. Ἐσταύρωσαν τῆς δόξης τὸν Κύριον· πῶς τοὺς ἐτιμώρησεν ὁ Θεός; Διὰ τῆς ἐσχάτης καὶ ἀνεπιστρέπτου αἰχμαλωσίας τῆς Πατρίδος! Νὰ εἶπω τὸ μεγαλύτερον; Ζωὴν αἰώνιον, εὐφροσύνην ἀνεκλάλητον, παράδεισον, βασιλείαν οὐράνιον μᾶς ὑπόσχεται ὁ Θεὸς εἰς τὸν μέλλοντα βίον· πῶς τὴν ἐπονομάζει; *Πόλιν, Πατρίδα!* Οὔτε φυσικώτερον, οὔτε γλυκύτερον ἄλλο παρὰ τοῦτο τῶνομα ἤθελεν εὐρεθῆναι νὰ εἰκονίσῃ τὴν αἰώνιον μακαριότητα, τῆς ὁποίας ἀτελεστοτάτην μὲν καὶ πρόσκαιρον καὶ ἐφήμερον, ἀλλ' ἱκανῶς ὁμοιάζουσιν σκιαγραφίαν βλέπομεν ἐπὶ τῆς γῆς μίαν καλῶς κυβερνωμένην Πατρίδα· «ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν, κρείττοτα πατρίδα!»

Καὶ ἂν λοιπὸν ἡ Πατρίς εἶναι τόσον σεβάσμιον, τόσον πολύτιμον, τόσον ἀγαπητὸν εἰς τὸν Θεόν, φανερὸν ὅτι χριστιανὸς, ὅστις ἀγαπᾷ μάλιστα τὸν Θεόν, καὶ τὸν πλησίον, χρεωστεῖ νὰ ἀγαπᾷ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ Πατρίδα· τοῦτο μᾶς διδάσκει ὁ θεῖος νόμος· τοῦτο τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ τὸ παράδειγμα· τοῦτο τῆς ἁγίας Γραφῆς αἱ μαρτυρίαι.

Εἶπα, ὅτι ἡ τῆς Πατρίδος ἀγάπη εἶναι χρέος τοῦ ἀνθρώπου φυσικόν. Ὅχι μόνον ὁ θεῖος νόμος, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ φύσις μᾶς προστάζει νὰ τιμῶμεν τοὺς γονεῖς, καὶ ἀντεuerγετῶμεν τοὺς εὐεργέτας· ἀπὸ βάρους τῆς καρδίας πᾶς λογικῆς ἀκούει φωνὴν ἰσχυράν, ἥτις τῷ λέγει ἀδικόπως· «τίμα τοὺς γονεῖς σου, οἵτινες σοὶ ἐχάρισαν τὸ εἶναι! ἀγαθοποιεῖ τοὺς εὐεργέτας, ὅσοι σ' ἐκαμάρ ὅτι οὐδέποτε καλὸν, ἢ μεγάλον, ἢ μικρόν!» Ἀλλὰ ποῖος πατὴρ ἢ εὐεργέτης ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ εἰς τὴν γῆν ἢ φιλοστοργώτερος, ἢ εὐεργετικώτερος παρὰ τὴν Πατρίδα; Ἡ Πα-

τρὶς ἐχάρισε τὸ εἶναι εἰς τοὺς γονεῖς ἐνὸς ἐκαστοῦ πολίτου· διὰ τοῦτο μάλιστα τῆς ἡμῶν γεννήσεως ἡ χώρα ὠνομάσθη Πατρίς, καὶ παρ' ἄλλοις παλαιότερον, μητρίς, καθὼς καὶ μήτηρ καὶ πατὴρ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός μας. Ἡ Πατρὶς μᾶς εὐεργετεῖ καθ' ἐκάστην τὰς μεγίστας εὐεργεσίας. Ἄν εἶναι ναοί, εἰς τοὺς ὁποίους ἀναγεννώμεθα γινόμενοι μέτοχοι τῶν μυστηρίων τῆς πίστεως, ἂν εἶναι σχολεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων πηγάζει καθενὸς καὶ τοῦ γένους ὁ φωτισμὸς, ἂν εἶναι νοσοκομεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα εὐρίσκει τὴν θεραπείαν ἡ πάσχουσα ἀνθρωπότης, ἂν εἶναι ἱερεῖς, ποιμένες, προεστώτες, ἄρχοντες, διοικοῦντες φρονίμως τὴν πολιτείαν, ἂν εἶναι νόμοι τιμωροῦντες τὴν κακίαν καὶ βραβεύοντες τὴν ἀρετὴν, ἂν εἶναι τιμὴ καὶ κλέος εἰς τοὺς ἀπογόνους ἐξ αἰτίας προγόνων μεγάλων γενομένων καὶ θαυμαστῶν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἂν εἶναι τέχναι συμβάλλουσαι καὶ πρὸς τροφὴν καὶ πρὸς τρυφήν καὶ πολιτισμοῦ ἐπιδείξιν, ἂν εἶναι ἐμπόρια, διὰ τῶν ὁποίων κυκλοφοροῦσιν εἰς τὸ σῶμα τῆς πολιτείας, ὡς χυμοὶ ζωτικοί, αἱ τῶν τεχνικῶν καὶ φυσικῶν προϊόντων ἐπικερδεῖς μεταβολαί, ἂν εἶναι δημόσιαι πανηγύρεις καὶ χαραὶ καὶ παντοῖα τῆς κοινωνίας καλὰ, οἷον ἀγοραὶ, καὶ γοαί, καὶ πλατεῖαι, καὶ ῥύμαι, καὶ κῆποι, καὶ δάση, καὶ κτίρια, καὶ πηγαί, καὶ λιμένες, καὶ πᾶν ὅ,τι συμβάλλει καὶ πρὸς σύστασιν, καὶ πρὸς καλλωπισμὸν μίξ τινας χώρας ἀνθρώπου διὰ τῶν κατοίκων τὴν εὐζωίαν, παρὰ τίνος ἔχομεν ταῦτα; Παρὰ τῆς Πατρίδος. Εἰς τὴν θαρρόμεν διὰ εἴου νὰ τ' ἀπολαύσωμεν; Εἰς τὴν Πατρίδα. Τίς μέλει νὰ τὰ μεταφέρῃ καὶ εἰς τὰ τέκνα μας; Ἡ Πατρίς. Ἡ Πατρίς εἶναι τὸ ἱερὸν θησαυροφυλάκιον ὅλων τῶν πραγματικῶν ἡμῶν καλῶν, καὶ τῶν ἐλπίδων. Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ἐνίοτε ἡ Πατρὶς ἐξ ἀγνοίας ἀναγκάζει τινὰς νὰ παραπονοῦνται, πλὴν οὔτε τῶν γονέων, οὔτε τῆς Πατρίδος τὴν ἀγάπην, ὅσον μᾶς ἀδικήσωσι, δυνάμεθα νὰ τὴν ἐξορίσωμεν ἀπὸ τῆς καρδίας, ἔξω μόνον ὅταν ἡ καρδία μας ἀπολιθωθῇ.

Ἡ ἀγάπη τῆς Πατρίδος εἶναι πάθος τῶν λογικῶν ψυχῶν εὐγενέστατον καὶ γλυκύτατον, φυτευθὲν εἰς αὐτὰς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Δημιουργοῦ· αὐτὸς ὁ Θεός, ὁ πλάσας τοὺς ἀνθρώπους κοινωνικοὺς, ἐνέπνευσεν εἰς τὴν ψυχὴν ἐκάστου γλυκεῖαν τινα κλίσιν, ἥτις τὸν κρατεῖ προσηλωμένον εἰς τὴν χώραν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Ταύτην δὲ τὴν κλίσιν ἐντελῶς μὲν καὶ κυρίως αἰσθάνεται μόνος ὁ λογικὸς ἄνθρωπος, πλὴν καὶ εἰς τ' ἄλλα δημιουργήματα, ὅσα αἰσθάνονται ζωὴν, ἐνεφύτευσε ἡ πανάγαθος Πρόνοια τῆς τοιαύτης κλίσεως ἀμυδράν εἰκόνα. Καὶ αὐτὰ τὰ θηρία, καὶ τὰ πτηνὰ, καὶ τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ νηκτὰ, καὶ αὐτὰ τὰ φυτὰ φαίνονται ὅτι κατὰ τινα φυσικὴν ὁρμὴν ἀγαπῶσι τοὺς τόπους, ὅπου γεννηθῶσιν. Ὁ σοβαρὸς λέων χαίρει μάλιστα εἰς

τὰς ἐρήμους τῆς Νουμιδίας. Ὁ μεγαλοπρεπὴς ἐλέφας, ἀφ' οὗ πέση αἰχμάλωτος, πολλάκις (καθὼς λέγουσι) δὲν γεννᾷ τέκνα εἰς ξένην γῆν, αἰσχυρόμενος τρόπον τινὰ καὶ νὰ ἀφήσῃ τέκνα δοῦλα! Ὁ μέγας ἀετὸς χαίρει κτίζων φωλεὰν καὶ τεκνογονῶν εἰς βράχους. Ἡ ἴβις, τὸ πτηνὸν τῆς Αἰγύπτου, ἐμφιλοχωρεῖ μάλιστα εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἰχθύων εἶδη πάμπολλα γνωρίζουσι θαλασσὴν τὰς ἐνύδρους αὐτῶν κατοικίας. Αἱ ὑψηλαὶ κέδροι αὐξάνουσι μέχρι τῶν νεφῶν εἰς τὰ ὕψη τῶν ὀρέων. Ὅλα σχεδὸν τὰ ἔμψυχα ὄντα καὶ πολλὰ τῶν ἀψύχων ἔχουσιν ὡς ἂν τινὰς ἰδίους αὐτῶν Πατρίδας τὰ κλίματα ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα φύσει ἀσμενίζονται νὰ διατρίβωσι. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες φαίνονται ὅτι φυλάττουσιν ὡς Πατρίδας τὰς ἰδίους αὐτῶν θέσεις, ὅπου τοῦτους ἐστήσεν ἐξ ἀρχῆς ἡ φωτοπάροχος χεὶρ τοῦ Δημιουργοῦ!

Καὶ ἂν τὰ ἄλογα ὄντα ἔχουσιν ἐκ φύσεως τοσαύτην κλίσιν πρὸς τὴν καταχρηστικώτερον λεγομένην αὐτῶν Πατρίδα, ποῖα ἔπεται νὰ ᾔναι ἡ τῆς λογικῆς τοῦ ἀνθρώπου ψυχῆς πρὸς τὴν γεννησαμένην καὶ θρέψαν αὐτὸν γῆν; Θέλετε νὰ πληροφορηθῆτε τὸ πρᾶγμα ἐντελέστερον; Σκεφθῆτε τοιοῦτοτρόπως. Πολλοὶ ἀπὸ σὰς ἐξενιτεύθητε αὐτοὶ, ἴδετε καὶ ἄλλους φρονίμους ξενιτευμένους· τί ἐκάμνετε σεῖς; τί κάμνουσιν οἱ τοιοῦτοι; Ἄν ἀποκτῶσι πλοῦτον, ἂν συνάγῃσι γνώσεις, ἂν φιλοτιμῶνται νὰ ἀποκτήσωσι φήμην εἰς τὴν ξενιτείαν, ὅλα ταῦτα τὰ συναθροίζουσιν οὐ μόνον νὰ ἐπιδειχθῶσιν, ἀλλὰ μάλιστα καὶ νὰ ὠφελήσωσι τὴν Πατρίδα· καὶ μεγίστην ὕβριν ἐκκαστος αὐτῶν νομίζει, ἂν δομασθῇ παρὰ τῶν ἐντοπίων ἐκείνων ξένος καὶ πάροικος! Ὅταν δὲ κἀνεῖς ἐξ αὐτῶν ἀρρώσθησιν, ἢ δυσυχῆσιν εἰς τὴν ξενιτείαν, ἢ Πατρίδες εἶναι τὸ πρῶτιστον ἀντικείμενον τῆς ἐπιθυμίας του· τὴν Πατρίδα ποθεῖ· τῆς Πατρίδος τ' ὄνομα συχνάκις ἀνακαλεῖ· πρὸς ταύτην στρέφει καὶ μακρόθεν τὰ βλέμματα δακρυσμένα, φρίσσει, μὴ μετὰ θάνατον ἀκούῃ ξένος, κείμενος νεκρὸς εἰς ξένην γῆν· τοὺς πατρώους τάφους φαντάζεται φλογιζόμενος εἰς τὴν ἀρρώστίαν, ἢ σκυθρωπάζων εἰς ἄλλην τινὰ δυστυχίαν. Κἂν δὲ ἀρρώσθησιν ἄλλην ἀρρώστίαν, ἀρρώσται πολλάκις τὴν νοσταλγίαν, αὐτὴν δηλονότι τὴν ἀκράτητον ἐπιθυμίαν τῆς εἰς τὴν Πατρίδα ἐπιστροφῆς (τόσον φρίσσει τὴν ξενιτείαν ἢ φύσις ἢ ἀνθρώπινος, ὥστε καὶ νόσον ἰδίαν ἐκ ταύτης νοσεῖ). Τώρα διψᾷ νὰ πῇ ἀπὸ τοῦ δροσεροῦ καὶ χρυσταλλώδους τῆς Πατρίδος νεροῦ, καὶ τώρα εὐχεται νὰ ᾔτον ὑποκάτω εἰς τῶν δένδρων αὐτῆς τὴν σκιάν, ἢ νὰ διέτριβεν εἰς τοῦτο, ἢ ἐκεῖνο τὸ χωρίον. Ὅσον ξηρὰ καὶ τραχεῖα καὶ ἄδοξος ἂν ᾔναι ἡ Πατρίς, ταύτην προτιμᾷ παρὰ πολλὰς πόλεις εὐδαίμονας καὶ μεγάλας· καὶ μόνως τῆς οἰκίας, καὶ αὐτῆς αὐτοῦ τῆς καλύβης ὁ καπνὸς τὸν φαίνεται τερ-

πνότερος παρ' ὅλα τὰ κάλλη τῆς ξενιτείας. Ὡς καὶ τὰ βουνὰ τῶν χιόνων τῆς Ἰσλανδίας, καὶ αὐτὸ τὸ καυστικὸν πέλαγος τῶν ἁμμῶν τῆς Ἀφρικῆς ἔχουσι καὶ ταῦτα τοὺς ἰδίους αὐτῶν κατοίκους ἐπίσης φιλοχωροῦντας. Ὁ υπερβόρειος παρωκεανίτης προκρίνει τοὺς αἰωνίους πάγους τῆς Πατρίδος του παρὰ τοὺς ἀνθηφόρους κήπους τῶν εὐκρασεστάτων κλιμάτων, καὶ προτιμᾷ τὸ γλυπτόν αὐτοῦ μονόξυλον παρὰ πάντα τὰ μεγαλοπρεπέστατα παλάτια τῆς Οἰκουμένης. Ὁ ὀρεινός ποιμὴν βλέπει τὰ χρυσὰ τῶν πεδιάδων λήϊα μακρόθεν ἀδιάφορος, ἀγαπᾷ δὲ τῶν αἰγῶν αὐτοῦ τὸ γάλα, καὶ τὸν κριθινὸν ἄρτον, περισσότερον παρὰ πάσας τὰς σιβαριτικὰς τοῦ κόσμου τραπέζας· καὶ ὅταν ἀντηχῶσιν αἱ φάραγγες ὑπὸ τὸν αὐλὸν του, νομίζει ὅτι βασιλεύει εἰς ὅλην τὴν φύσιν. Κἂν ποτε καταβῇ εἰς τὰς πόλεις, βλέπει ταύτας ὡς φυλακὰς· αἱ ὑψηλαὶ καὶ χρυσόφοροι στέγαι τὸν στενοχωροῦσιν εἰς ἄκρον· αἶθριον ζητεῖ τὸν οὐρανόν· ὁμοιάζει φυτὸν, τὸ ὁποῖον, γεννημένον ἵνα ἔχῃ τὰς ῥίζας εἰς τοὺς βράχους, ἀρρώσται, ὅταν δὲν δέρηται ὑπὸ τῶν βροχῶν καὶ τῶν ἀνέμων! Τόσον βαθύως ἐνεφύτευσε τὸ αἶσθημα τῆς Πατρίδος εἰς τὸν ἄνθρωπον ὁ Δημιουργός· καὶ τόσον θλίβεται ὅταν ἐξ ἀνάγκης διαμνήνῃ μακρὰν ἀπ' αὐτῆς εἰς τὴν ξενιτείαν. Ὡ Πατρίς, φωνάζει μετὰ τοῦ Δαβὶδ, γλυκυτάτη Πατρίς μου! Ἄ· Ἐὰν ἐπιλάβωμαι σου, ἐπιλησθεῖν ἡ δεξιὰ μου! Κολληθεῖν ἡ ῥιζώσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μή σου μνησθῶ! Ὅσοι δὲ πάλιν κατοικήσαντες ἐξ ἀνάγκης κατασταθῶσιν εἰς ξένην γῆν, κἂν ἐνδοξοί, κἂν πλούσιοι καὶ ἄλλως εὐδαίμονες ἀποθῶσι, μέγα ὄνειδος ἔχουσι τ' ὄνομα τῆς ξενιτείας! Κἂν ἐκεῖ πολιτογραφηθῶσι, τοῦτο νομίζουσιν ἄκραν εὐδαιμονίαν, τοῦτο μεγίστην τιμὴν· διότι ἡ νέα αὕτη Πατρίς παριστάνει τὴν εἰκόνα τῆς πρώτης, τῆς ἀρχαίας, τῆς γνησίας αὐτῶν Πατρίδος, τὴν ὁποῖαν, κἂν εἰς τὰς ἐσχάτας καὶταί τῆς οἰκουμένης, οὐδέποτε λησμονοῦσιν, ἐφ' ὅσον αἰσθάνονται τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὑπαρξίν· ὡς οὐδὲ τὴν φυσικὴν αὐτῶν μητέρα λησμονοῦσιν ὅσοι ἀντ' ἐκείνης ἀποκτήσωσι μητριά· καὶ εἰς τὰς τερπνοτάτας αὐτῶν συναναστροφὰς ἄρτυμα γλυκύτατον ἔχουσι τὰς ἱστορικὰς ἀναμνήσεις καὶ παραδόσεις τῆς φίλης Πατρίδος. Περὶ τούτων μάλιστα διαλέγεται πρὸς τοὺς ξένους ὁ ἀγαθὸς πατριώτης, διότι ἡ μνήμη τῆς Πατρίδος καὶ ἄκοντα τὸν κρατεῖ πάντοτε προσκολλημένον εἰς αὐτήν. Συχνάκις ἐνθουσιᾷ μεμνημένος τὰς εὐτυχίας τῆς, δακρύει γλυκερὰ κατανύξεως δάκρυα ὅταν ἐνθυμῆται καὶ αὐτὰς αὐτῆς τὰς δυσυχίας. Καὶ ὅσον ἐπισημότερα εἶναι κἀκεῖνα καὶ αὐταί, τόσον βαθυτέραν ἐμποιοῦσιν εἰς αὐτὸν τὴν ἐκ τῆς ἀναμνήσεως κατανύξιν καὶ γλυκυθυμίαν. Γνωρίζουσι τοῦτο τὸ ἱερὸν πάθος οἱ Ἕλληνες μάλιστα. Ναί· οἱ Ἕλληνες δικαίως αἰσθάνονται βαθύτατα

τάς ιστορικές τῆς Ἑλλάδος ἀναμνήσεις, ὅσον καὶ Πατρίδα ἔχουσι λαμπρότεραν παρὰ πάντα τὰ ἔθνη τῆς Οἰκουμένης. Πατρίδα κειμένην ὑπὸ τὸν κάλλιστον οὐρανὸν, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν παμφορώτατην ὄλων μὲν τῶν φυσικῶν καὶ καλλίστων προϊόντων, ὄλων δὲ τῶν ἀνθρωπικῶν καὶ μεγίστων ἀρετῶν! Πάντες οἱ ἄνθρωποι καυχῶνται δικαίως εἰς τὰ πάτρια καλὰ· ἀλλ' οὐδεὶς ἄλλος εὐρίσκει τόσα μνημεῖα μεγαλοδόξων καὶ εὐτυχῶν καὶ δυστυχημάτων, ὅσα οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν γῆν τῶν μεγάλων αὐτῶν προγόνων. Ὅθεν καὶ ταύτην προτιμῶσι παρὰ πάντα καὶ τὰ ἐνδοξότατα τοῦ κόσμου βασιλεία. Καθόλου δὲ καὶ Ἕλληνες καὶ μὴ Ἕλληνες, οἱ γνήσιοι πατριῶται, καὶ κατοικοῦντες εὐτυχεῖς εἰς τὴν ξενιτεῖαν κεφάλαιον τῆς εὐδαιμονίας νομίζουσι τὴν τῆς Πατρίδος ἀπόλαυσιν. Ὡς ποσάκις οἱ τοιοῦτοι ἐπιθυμοῦσιν, ἂν ᾦτο τρόπος, νὰ μετεφύτεύοντο μετ' αὐτῆς αὐτῶν τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν Πατρίδα, καὶ νὰ ἴδωσι τὴν ἐσχάτην τῆς ζωῆς αὐτῶν ἡμέραν δύουσαν αὐτοῦ, ὅπου πρῶτον εἶδον τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα! Τοσαύτη εἶναι ἡ τῆς Πατρίδος ἀγάπη, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐκ φύσεως ὁ ἄνθρωπος συνελαύνεται· ὥστε μόνος ὁ ἀναισθητός καὶ ἀπάνθρωπος δύναται νὰ λησμονήσῃ τὴν πρὸς τὴν Πατρίδα στοργήν. Ὅταν τις παύσῃ ἀγαπῶν τοὺς γονεῖς, τότε παύει ἀγαπῶν καὶ τὴν Πατρίδα· καὶ τοιοῦτοι γίνονται μόνον ὅσοι ὑπὸ τῆς κακοηθείας καὶ τρυφῆς διαφθαρμένοι τὰς ψυχὰς ἀποβαίνουσιν ὅλοι σάρκες, νοῦ καὶ φρενῶν κενεῖ. Οἱ τοιοῦτοι μόνον λέγουσι καὶ φρονοῦσι τὸ σαρδαναπάλιον καὶ περιφίλαυτον καὶ βάρβαρον ἐκεῖνο γνωμικόν:

«Τῷ γὰρ καλῶς πρίσσαντι πᾶσα γῆ πατρίς!»

Εἶπα τελευταῖον, ὅτι ἡ τῆς Πατρίδος ἀγάπη εἶναι καὶ πολιτικὸν χρέος τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ φύσει κοινωνικός, καὶ ὡς τοιοῦτος ἀγαπᾷ νὰ συγκατοικῇ μετὰ τῶν ὁμοίων του, βοηθῶν καὶ βοηθούμενος ἀμοιβαίως ὑπ' αὐτῶν· διὰ τοῦτο ἐκτίσαν οἱ ἄνθρωποι οἰκίας γειτονικάς· διὰ τοῦτο συνώκησαν χώρας καὶ πόλεις κοινῶς, τὰς ὁποίας συγκατοικοῦμεν ὡς ἀδελφοί! Ἐπειδὴ τί εἶναι μία πόλις ἢ μεγάλη ἢ μικρά; Εἶναι μία εὐρυχωροτάτη οἰκία, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ πολῖται, ὡς μία καὶ ἡ αὐτὴ οἰκογένεια, ὑπηρετοῦσι καὶ συμβοηθοῦσιν ἀλλήλους, καὶ συναντιλαμβάνονται ἀμοιβαίως ὁ εἰς εἰς τοῦ ἄλλου τὴν εὐτυχίαν. Καθὼς λοιπὸν συμφέρει εἰς καθένα νὰ ἔχῃ οἰκίαν σταθεράν, καὶ νὰ συγκατοικῇ μετὰ τῶν ἰδίων συγγενῶν καὶ φίλων μᾶλλον, παρὰ μετὰ ξένων ἀγνωρίστων, τοιοῦτοτρόπως εἰς ἕκαστον συμφέρει καὶ νὰ συζῇ, καὶ νὰ συμπολιτεύεται μᾶλλον μετὰ τῶν ἰδίων συμπολιτῶν, παρὰ μετὰ ξένων ἀλλοφύλων. Οἱ συμπατριῶταί του εἶναι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς μητρὸς τέκνα, τὰ αὐτὰ ἔχοντες ἔθιμα καὶ ἥθη, τὰ αὐτὰ κοινὰ συμφέροντα, τὴν αὐτὴν

εἰς τὰ πλεῖστα ἀγωγὴν, τὰ αὐτὰ ἰδιώματα, τὰ αὐτὰ πολλάκις χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς μορφῆς· μετὰ τούτων λοιπὸν συζῶν, δύνατ' εὐκολώτερα καὶ τὴν εὐτυχίαν του νὰ μεγαλύνῃ, καὶ τὴν δυστυχίαν νὰ μικρύνῃ, καὶ τὰ τέκνα νὰ εκπαιδεύσῃ, καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς του νὰ ἀπολαύσῃ. Ἀλλ' ἐὰν μέλλῃ νὰ συγκατοικῇ μετὰ τούτων ἀσφαλῶς, πρέπει καὶ νὰ φροντίζῃ προθύμως διὰ τὰ κοινὰ συμφέροντα τῆς Πατρίδος. Τὸ Κοινὸν τῆς πόλεως ὁμοιάζει τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος τὴν καρδίαν, ἐκ τῆς ὁποίας διαχέσται καὶ κυκλοφορεῖ τὸ αἷμα εἰς ὅλα τὰ τοῦ σώματος μέλη· καθὼς λοιπὸν συμφέρει εἰς καθένα νὰ ὑγιαίνῃ ἡ καρδία του, ἐὰν μέλλωσι νὰ ὑγιαίνωσι καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ σώματος μέλη, παρομοίως συμφέρει νὰ εὐρωστῇ καὶ τῆς πόλεως ἡ κοινότης, ὅπως εὐτυχῶσιν οἱ κατὰ μέρος πολῖται. Τῆς πόλεως τὰ κοινὰ συμφέροντα πρέπει νὰ φροντίζῃ καὶ νὰ διατηρῇ ἕκαστος πολίτης, ὅστις θέλει νὰ συζῇ μετὰ τῶν συμπολιτῶν εὐτυχῶς· καθὼς καὶ ὅταν θέλῃ νὰ συγκατοικῇ μετὰ τῶν συγγενῶν εὐτυχῶς εἰς τὴν πατρικὴν του οἰκίαν, τὴν οἰκίαν πρέπει πάντοτε νὰ ἐπισκευάζῃ καὶ νὰ διαφυλάττῃ σταθεράν καὶ ἄπτωτον καὶ ἀνθηράν, ἔχων πάντοτε τὰ κέρδη τὰ αὐτὰ, καὶ τὰς αὐτὰς, ἂν τύχῃ, ζημίας κοινὰ μετὰ τῶν συγγενῶν· εἰ δ' ἄλλα μὲν κέρδη συνάγῃ δι' ἑαυτὸν ὁ οἰκοδεσπότης, ἄλλα δὲ δι' ἑαυτὴν ἡ γυνὴ χωριστὰ, ἄλλα δὲ πάλιν τὰ τέκνα καὶ ὁ ἀδελφός, τὸ δὲ κοινὸν τῆς οἰκογενείας συμφέρον παντάπασιν ἀμειλῶσι, τότε ἡ οἰκία ἐκείνη πίπτει καὶ ἀπόλλυται!

Πῶς ἠῤῥῆσαν τόσαι πόλεις, καὶ νεώτεραι καὶ παλαιαί; Πῶς ἠτύχησαν οἱ κάτοικοί των; Πῶς ἄλλως, εἰ μὴ διότι ἡγάπων τὸ κοινὸν τῆς Πατρίδος εἰλικρινῶς, συνεργοῦντες προθύμως καὶ συμφώνως εἰς εὐτυχίαν τῆς. Διότι τὰ κράτιστα καὶ συνεκτικώτατα πάσης πόλεως καὶ χώρας θεμέλια ὑπάρχουσιν εἰρήνη καὶ εὐνομία καὶ ἀρμονία τῶν πολιτῶν, οἵτινες κοινὰς ἔχοντες καὶ τὰς ἀπολαύσεις καὶ τὰς ἀνάγκας, συνδέονται πρὸς ἀλλήλους διὰ τῆς ὁμοιοῦς, καὶ συμπροάγουσιν ἕκαστος τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ συμφέρον διὰ τῆς εἰλικρινοῦς καὶ μετὰ ζήλου σφάφρονος ἐνεργουμένης διοικήσεως τοῦ κοινοῦ. Οὕτως ἀμύζουσιν καὶ εὐτυχοῦσι καὶ τιμῶνται παρὰ πᾶσιν αἱ κοινωνίαι τῶν ἀνθρώπων. Εἰς ὅλους τοὺς πολιτισμένους λαοὺς καὶ παλαιούς καὶ νεωτέρους, καὶ Ἕλληνας καὶ μὴ Ἕλληνας, ἡ ἀγάπη τῆς Πατρίδος ὑπάρχει καὶ ὑπῆρξε τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας ἡ βάσις. Ὁ ἕως τῆς Πατρίδος εἰς μὲν τὴν εἰρήνην αὐξάνει τὰς μυριάδους πόλεις, εἰς δὲ τοὺς πολέμους γεννᾷ τοὺς ἥρωας καὶ τὰς ἀνδραγαθίας, εἰς δὲ τὰς τέχνας ἐνεργεῖ θαύματα, καὶ εἰς αὐτὴν τέλος τὴν παιδείαν ἀναδείκνυσιν Δημοσθένεις καὶ Ὀμήρους. Ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα τὰ δημόσια καλὰ δὲν ἀνέχουσιν ὀλιγώ-

τερον και εις ἕκαστον κατὰ μέρος πολίτην· διότι καθείς τῶν πολιτῶν ἀπολαύει καὶ ἰδίᾳ τὸ ἀνῆκον μέρος ἐξ αὐτῶν· ὥστε τὸ ἴδιον συμφέρον σου καὶ τὴν ἰδίαν σου σωτηρίαν, ἀδελφέ μου, προνοεῖς καὶ ἐνεργεῖς, ὅταν ἀγαπῶν τὴν Πατρίδα συνεργῇς εἰς τὴν σωτηρίαν καὶ εὐτυχίαν τοῦ κοινοῦ· καὶ ὅσον ἀσφαλεστέραν ταύτην κατασκευάζεις, τόσον βεβαιωτέραν ἔχεις τὴν ἀτομικὴν ἀσφάλειαν καὶ εὐτυχίαν σου· «ἀδελφός ὑπ' ἀδελφοῦ βοηθοῦμενος, ὡς πόλις ὀχυρά», καὶ πόλις ὑπὸ πολιτῶν βοηθουμένη ἀποβαίνει τούτων σωτηρία ἀρραγής.

Καὶ ἂν λοιπὸν καθείς ἐξ ἡμῶν χρεωστῇ νὰ ἀγαπᾷ τὴν Πατρίδα καὶ καθὼ χριστιανὸς καὶ καθὼ ἄνθρωπος καὶ καθὼ πολίτης, ποῖός τις ἔπεται νὰ ᾔηται, ὅστις κατατρέχει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ Πατρίδα; Ὅστις ἀνάπτει εἰς αὐτὴν στάσεις καὶ ταραχάς; Ὅστις διὰ τὰ τυφλά του πάθη προδίδει τὰ συμφέροντα τῶν συμπολιτῶν; Πῶς πρέπει νὰ ὀνομασθῇ ἄνθρωπος, ὅστις σηκώνει χεῖρα καὶ δέρει τὸν ἴδιον αὐτοῦ πατέρα; Πατραλοίας! Πῶς πρέπει νὰ ὀνομασθῇ ἄνθρωπος, ὅστις ἐμπήγει τὴν μάχαιραν εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς ἰδίας αὐτοῦ μητρός; Μητροκτόνος! Καὶ τί ἄλλο παρὰ μητροκτόνος καὶ πατραλοίας πρέπει νὰ ὀνομασθῇ, ὅστις διὰ στάσεων καὶ ταραχῶν κατασχίζει τὰ σπλάγχνα τῆς ἰδίας αὐτοῦ Πατρίδος; Ἀνθρωπε στασιαστὰ, ὅστις καὶ ἂν ᾔηται, ποῖος δαίμων σὲ ἐσκότησεν; Ἡ ποῖος δράκων σὲ ἐγέννησε; Ποία τίγρις σὲ ἐγαλακτοτρόφησε; Ποῖος ἄκμων σοῦ ἐχάλκευσε τὴν μαύρην καὶ σιδηρᾶν καρδίαν; Τολμᾷς ποτὲ, τοιοῦτος ὢν, νὰ ὀνομάζῃσαι ἄνθρωπος, πολίτης, χριστιανός; Ἀπιστε υἱὲ τῆς Πατρίδος, ἐν ποίᾳ φωνῇ, ποίᾳ ψυχῇ, ποίᾳ χεῖρᾳ αἶρεις καὶ προσεύχεσαι ἐνώπιον τοῦ ὑψίστου Θεοῦ καὶ πατρός σου, ὅποτε γίνεσαι αἷτιος τῆς ἀπωλείας τῶν ἰδίων συμπατριωτῶν; Ποῖα στρέφων ὄμματα βλέπεις τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς σου, ἥτις στενάζει ὑποκάτω εἰς τῶν ἀχαρίστων ποδῶν σου τὸ ἀνόσιον βάρος; Κακὴ κεφαλὴ!

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΛΟΓΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Τρεῖς λόγους ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ. Ἡ ἔννοιός των εἶνε βαθεῖα· ἀπὸ στόματος εἰς στόμα περιφέρονται· καὶ ὁμῶς ἀπὸ τὴν καρδίαν μόνην ἐξέρχονται καὶ μόνῃ ἡ καρδία τοὺς ἐννοεῖ. Ὁ ἄνθρωπος ὁ μὴ πιστεύων εἰς αὐτοὺς εἶνε ἀνάξιος τοῦ ἀνθρωπίνου ὀνόματος.

Πρῶτον.—Ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἐλεύθερος. Ναι, ἐλεύθερος εἶνε καὶ εἰς τὰς ἀλύτους ἂν ἐγεννήθη. Ἀς μὴ ἐξαπατῶσιν ὑμᾶς αἱ κραυγαὶ τοῦ λαοῦ, οὐδὲ φοβίζωσιν αἱ καταχρήσεις ἀφρόνων τινῶν. Ἐνώπιον τοῦ δούλου τοῦ συντρέχοντος τῇ δεσμῇ του, ἐνώπιον τοῦ ἐλευθέρου ἀνθρώπου μὴ πρέμετε.

Δεύτερον.—Ἡ ἀρετὴ δὲν εἶνε λόγος κενός. Ἀς ἐξαρκῇ ταύτην ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ· καὶ ἂν δ' ἐκ ταύτης δυστυχῇ, ἀς μὴ παύσῃ ἐξαρκῶν αὐτὴν ἀενάως· πάντοτε αὕτῃ ἀς ᾔηται ἀρχὴ καὶ τέλος τῶν πράξεών του. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τὸ πνεῦμα δὲν βλέπῃ, βλέπει ἡ ψυχὴ, ἡ ἀπλὴ ἐν τῇ ἀπλότητί της.

Τρίτον.—Ἵπάρχει Θεός. Καὶ ἐὰν ἡ ἀνθρωπίνος θέλησις ἐξασθενεῖ, ἀλλ' ὑπάρχει θέλησις ἱερὰ, αἰδῖος καὶ αἰωνία. Ὑπεράνω τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐκτάσεως ζῶσα ἀείποτε περινοτεῖ ἡ μεγάλη ἰδέα· ἐὰν δὲ τὰ πάντα ἀπαύστως μεταβάλλονται καὶ πολλαχῶς, ἀλλ' ὅμως ἐν μέσῳ τῶν μεταβολῶν τούτων μένει ἀείποτε μόνιμον καὶ ἀμετάβλητον πνεῦμα.

Τηρεῖτε πάντοτε τοὺς τρεῖς τούτους λόγους καὶ τὸ στόμα τοῦ γεννήτορος ἀς τοὺς λέγῃ εἰς τὸ οὖς τοῦ παιδός. Ἀπὸ τὴν καρδίαν ἐξέρχονται καὶ μόνῃ ἡ καρδία τοὺς ἐννοεῖ. Ἐν ὅσῳ ὁ ἄνθρωπος πιστεύει εἰς αὐτοὺς δὲν θὰ γείνη ἀνάξιος τοῦ ὀνόματός του.

SCHILLER.

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΗ ΤΙΣ

Τὸ βιβλίον εἶνε ὅπως ὁ φίλος, ὅστις σοὶ ὁμιλεῖ πολὺ σιγὰ καὶ σχεδὸν εἰς τὸ οὖς, καὶ ὅστις, ὀλίγην μόνον τέχνην ἂν ἔχῃ, ὀλίγην ἐπιδεδιόκητα καὶ εὐαρέσκειαν, ἀποκτᾷ τόσῳ κάλλιον τὴν ἐμπιστοσύνην σου, ὅσῳ ἡσυχώτερα καὶ βαθύτερα παρειασχωρεῖ εἰς τὴν ψυχὴν σου. Ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν βιβλίων ὑπάρχουσιν κακοὶ φίλοι, καὶ εἶνε καλὸν νὰ γνωρίζῃ τις νὰ τοὺς διακρίνῃ διὰ νὰ προφυλάττεται ἀπὸ αὐτοῦς. Τὸ κακὸν βιβλίον εἶνε κόλαξ, ἐχθρὸς κεκρυμμένος ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ καλοθελητοῦ. Εἶνε δὲ ἀνάγκη νὰ μὴ ἐξαπατηθῇ τις ἀπὸ αὐτῶν, καὶ ἕκαστος ἔχει ἐν ἑαυτῷ ἐν μέσῳ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀσφαλὲς ἅμα καὶ εὐκόλον· τὴν συνειδήτην. Πᾶν βιβλίον τὸ ὁποῖον προσβάλλει δυσαρέστως εἰς τὴν συνειδήτην, τὸ ὁποῖον ἐπομένως λαλεῖ κατὰ τῆς εὐσεβείας, κατὰ τῆς ἐλεημοσύνης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς φρονήσεως, τῆς χρηστοθείας, ὅσῃν ὕπουλον τέχνην ἄλλως καὶ ἂν ἔχῃ, εἶνε φαῦλον καὶ κακὸν βιβλίον· καθὼς πάλιν πᾶν βιβλίον, ὅπερ ἱκανοποιεῖ αὐτὴν, καὶ ἐλάχιστον ἄλλως μέρος ἂν ἔχῃ ἐκ τῆς σπουδαίας ἐκείνης χάριτος, ἥτις δὲν ἀπάδει πρὸς τὴν τιμιότητα, εἶνε καλὸν καὶ ἀξιόλογον βιβλίον.

Ἀλλὰ διὰ νὰ δρέψῃ τις καρποὺς χρησίμους ἐκ τῶν ἀναγνώσεών του, δὲν ἀρκεῖ νὰ κάμνῃ καλὴν διάκρισιν καὶ ἐκλογὴν τῶν βιβλίων, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ γνωρίζῃ νὰ ἀναγινώσκῃ, πρᾶγμα ὃχι τόσον εὐκόλον, ὅσον ἡθελεῖ τις υποθέσῃ κατ' ἀρχάς. Καὶ τῶντι ἀναγινώσκει, δηλ. ἀναγινώσκει καλῶς ἐκεῖνος, πρὸ πάντων ὅστις ἐννοεῖ, ἔπειτα ἐκεῖνος ὅστις κρίνει, ὅστις καθιστᾷ ἰδίᾳ ἑαυτοῦ

τὰς ἰδέας τοῦ συγγραφέως, ὅστις ἐξ αὐτῶν κατασκευάζει οὕτως εἰπεῖν τὸ μέλι του, ὅπως αἱ μέλισσαι, καὶ ἀποθησαυρίζει αὐτὰς εἰς τὸ καθαρώτερον μέρος τῆς ψυχῆς του. Ἡ ἀνάγνωσις δμοιάζει δλίγον μὲ τὴν προσευχὴν. Δὲν προσεύχεται τις καλῶς παντοῦ καὶ πάντοτε. Διὰ τὴν προσευχὴν γὰρ, χρειάζεται ἡ σεμνότης ἐκεῖνη, καὶ ἡ γαληνιότης καὶ ἡ ἐν τῇ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπῃ ἀγνότης, ἅτινα κυρίως συναποτελοῦσι τὴν εὐσέβειαν. Ἀπαραλλάκτως προαπαιτεῖται ἡ συγκύρησις καὶ συνδρομὴ εὐνοϊκῶν τινῶν αἰτίων διὰ τὴν ἀναγνώσῃ τις, τουτέστι ν' ἀναγνώσῃ καλῶς, νὰ ἐπιδοθῇ δηλονότι εἰς τὴν ἐξαίρετον ταύτην ἀσκήσιν, ταῦτόν εἰπεῖν εἰς τὴν προσευχὴν ταύτην τῆς διανοίας ἐπιδιωκούσης τὴν ἀλήθειαν.

DAMIROX.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*. Δύο ὑπῆρξαν οἱ παντοδύναμοι μοχλοὶ δι' ὧν ἐσαλεύθησαν τὰ θεμέλια τῆς θωμανικῆς κατακτήσεως· τὸ βροντόφωνον, τὸ πυρίπνοον καρυοφύλλι τοῦ Κλέφτη, καὶ τὸ βουβὸ μελανοδοχεῖον τοῦ Ἑλλήνος διδασκάλου. Τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα ἐκ συμφώνου συνειργάσθησαν καὶ θὰ συνεργασθῶσι μέχρι συμπληρώσεως τῆς ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως. (Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης.)

*. Τὸ διακρίνον τὴν πατρικὴν καὶ μητρικὴν στοργὴν ἀπὸ τῶν λοιπῶν αἰσθημάτων εἶνε ἡ περὶ τοῦ μέλλοντος πρόνοια. Ὁ ἐραστής, ὁ φίλος, ὁ ἀδελφὸς καὶ ὁ σύζυγος δύνανται μὲν ν' ἀγαπῶσι μετ' ὅσης καὶ ὁ γονεὺς περιπαθείας, ἀλλὰ ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ τρυφερότης αὐτῶν ἀντικείμενον ἔχει τὴν παροῦσαν ὥραν. Ἐν ᾧ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ἡ μέριμνα οὐδέποτε περιορίζεται εἰς τὴν παροῦσαν ὑγίαν, τὴν παροῦσαν ἀρετὴν ἢ εὐδαιμονίαν τῶν τέκνων των, ἀλλὰ πάντοτε προνοεῖ πότε ἔσται καὶ μετὰ δέκα ἔτη ἡ κατάστασις αὐτῶν. Οἱ γονεῖς εἶνε οἱ φρουροὶ τοῦ μέλλοντος (E. Legouvé.)

*. Οὐδέποτε πρέπει νὰ πλήττῃ τις γυναῖκα, ἔστω καὶ δι' ἄνθους. (Ἰνδικὸν λόγιον.)

*. Μόνη ἡ γυνὴ θυσιάζεται ἐνθουσιωδῶς· πλῆγμα λεπτοφυὲς, εὐκόλως διαφλέγεται διὰ πᾶν ὅ,τι τῇ παρίσταται γενναῖον, θεωρεῖ δόξαν τῆς νὰ σφογγίξῃ τὰ δάκρυα καὶ νὰ παρηγορῇ τὴν ἀπελπισίαν. Ὅταν ὁ ἱατρὸς καὶ ὁ ἱερεὺς καταλείπωσι τὸν ἀγωνιῶντα, τίς μένει πρὸς τὴν κλίνην του; ἡ γυνή· αὕτη δὲν τὸν ἀφήνει, ἀκόμη οὐδ' ὅταν τὸν ἀφήσῃ ἡ ἐλπίς. (Γουερράτης.)

*. Ἐὰν φοβεῖσαι τὸν ἄρχοντα ἐπὶ σοῦ, λυποῦ τὸν ἐφ' οὗ ἄρχεις.

*. Πολὺ ἀπατῶνται οἱ νομίζοντες ὅτι μόνον διὰ τοὺς ἀριστοκρατικούς ἔχει τὸ ὄνομα σημασίαν, ἐνῷ καὶ ὁ ἀφανέστερος τῶν πολιτῶν ἔχει τὸ γενεαλογικὸν αὐτοῦ δένδρον καὶ τὸ οἰκόσημον, ἐφ' οὗ, ἂν ἀναγινώσκηται καθαρῶς γεγραμ-

μένη ἡ λέξις τιμιότης, ἀρκεῖ αὕτη νὰ τὸν κατατάξῃ ἐν τῇ ἀριστοκρατίᾳ τῶν τιμίων ἀνθρώπων.

Δημοσιεύομεν τὴν ὑπὸ τοῦ ἀελοῦς ποιητοῦ τοῦ Δήμου, τοῦ φιλοπάτριδος Σπυρίδωνος Τρικούπη, ἔμμετρον μετάφρασιν τοῦ θυρίου ἔξατος τοῦ Τυρταίου, σπανίαν ἤδη καταστάσαν καὶ σχεδὸν ἄγνωστον τοῖς πολλοῖς. Ὡς παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης, ἡ μετάφρασις αὕτη καίτοι μὴ ἐντελὴς πιστῇ, περιέχει ὁμῶς ὡς ἄριστα τὴν δύναμιν καὶ τὴν γοργότητα τοῦ ἀρχαίου κειμένου. Τὴν μετάφρασιν ταύτην ἐποίησεν ὁ Σ. Τρικούπης ἐν ἀρχῇ τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως, δηλαδὴ ἐν χρόνοις ἡρώεσι, ὁμοίους πρὸς ἐκείνους, καθ' οὓς ἐψάλλοντο τὰ ἔσχατα τοῦ Ἀθηναίου βασιλεῖος. Ἑτέρα μετάφρασις ἐλληνικὴ τοῦ θυρίου τούτου ὑπὸ τοῦ Κοραῖ γενομένη εἰς στίχους πολιτικούς, ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ὁ νη σά νδ ρ ο υ, σελ. 198.

Σ. Τ. Δ.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΥΡΤΑΙΟΥ

(Ὁ Τυρταῖος ἐξ Ἀφιδνῶν τῆς Ἀττικῆς καταγόμενος ἤκμασε μεταξύ τοῦ 685 καὶ 668 π. Χ.)

Τί τιμὴ ἔς τὸ παλληκάρει, ὅταν πρῶτο ἔς τὴ φωτιά σκοτωθῇ γιὰ τὴν πατρίδα μετ' ἐπὶ σπῆλα ἔς τὴ δεξιὰ. Πόσο λυπηρὸ ν' ἀφίηται τὴν πατρίδα τὴν γλυκεῖα, τὰ παχέια τοῦ τὰ χωράφια, καὶ νὰ ἔῃ μετ' ἐκείνῃ μετ' ὀνείδῃ νὰ παραδέρνῃ, μετ' ὀνείδῃ ὁμορφωνεῖα, μετ' ὀνείδῃ ματὴν καὶ μ' ἀνὴρ καὶ παιδί· καὶ ἀπ' τῆ στήρῃ καὶ φτώχει, ὅπου πάει, ὅπου σταθῇ, νὰ γνωρίζῃ ὅτ' εἶναι εἰς ὅλους ἡ θεωρία τοῦ μιστή· νὰ ἐντροπιάξῃ τὴ γενεὰ του, νὰ ἐντροπιάζεται καὶ αὐτός, καὶ ποτὲ νὰ μὴ τοῦ λείπῃ ἀπ' τὰ χεῖλια ὁ στεναγμός. Τέτοιον ἄνθρωπο καθέναν ζωντανὸν καταφρονᾷ, οὐδ' ἀφοῦ ἔς τὸν τάφο πέσῃ, τὸν ὀνείδῃ του μελετᾷ. Εἰς τὴν μάχην ἄς χυθῶμεν ὅλοι μ' ἄφοβη καρδιά, ὁ καθέναν ἄς πεθάνῃ γιὰ πατρίδα, γιὰ παιδί. Ἀεονταρόκαρδο τὸ στήθος καθέναν σὰς ἄς φανῇ, τοὺς ἐχθρούς σὰς πολεμοῦντες μὴ ψεφᾷτε τὴ ζωὴ. Ὡς τὴ φωτιά, παλληκαράδες, γενήτε ὅλοι ἕνα κορμί· ἔς τὴ φωτιά, μὴ ἐντροπιασθῇτε σὰν φυγάδες, σὰν δειλοί· νὰ μὴ φύγετε καὶ ἀφήτε τοὺς γερόντους ἔς τὴ φωτιά, πῶχουν ἀχαμνὰ τὰ χεῖρια καὶ τὰ γόνατα βαρεῖα. Ἐντροπή σὰς, ἐντροπή σὰς, ἀπ' ὀπίσω νῆαν ὁ νεῖος καὶ ὁ ἀδύνατος ὁ γέρος ν' ἀποθαίνῃ ἐμπροσθέν, πῶχει κάτασπρα τὰ γένητα, κάτασπρη τὴν κεφαλὴν, καὶ νὰ φῇ ἔς τὸ μαῦρο χῶμα τὴν ἀδούλωτη ψυχὴ. (Ὅλοι οἱ κίνδυνοι, οἱ πολέμοι, ὅλοι προέπου εἰς τὸν νεῖο, εἰς τὸν νεῖο οἱ πολέμοι προέπου, τοῦ τὸ σῶμα ἔχει ἀνθρώπο· σεβαστός εἶναι ἔς τοὺς ἄνδρας, ἔς τὰς γυναῖκας ποθητός, εὐμορφος καὶ ἂν πρωτοπέσῃ εἰς τὸν πόλεμον νεκρός.) Ἄς προῖθῃ λοιπὸν ἔς τὴν μάχην, ἐμπρός ἔς τὸν γέρο ἄς βιχθῇ καὶ τὰ χεῖλια τοῦ ἄς θαλάσσης καὶ ἄσειτος ἄς στυλωθῇ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ ἐσωτερικὸν τῶν οἰκῶν ἐν Ῥωσσίᾳ κατὰ τὸν χειμῶνα.

Τὰ παράθυρα εἶναι διπλᾶ, τὸ δὲ χωρίζον αὐτὰ διάστημα πληροῦται κάτωθεν δι' ἄμμου λεπτοτάτης, πρὸς ἀπορρόφησιν τῆς ὑγρασίας καὶ παρὰ κώλυσιν τῆς ἀποκρυσταλλώσεως τῶν ὑάλων ἐκ τοῦ παγετοῦ. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τίθενται καὶ ἄλλας εἴτε ἐντὸς χαρτίνων κῶνων, εἴτε κεκαλυμμένον διὰ στρώματος βρούου.

Τὰ παράθυρα δὲν ἔχουσιν ἐξωτερικὰ κιγκλιδωτὰ θυριδόφυλλα, διότι ταῦτα εἰσὶν ἀνωφελῆ, ἀφ' οὗ καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα τὰ παράθυρα μένουσι διαρκῶς κεκλεισμένα. Μεγάλα παραπετά-

σмаτa ἐκ πυκνοῦ καὶ πλουσίου ὑφάσματος ἐξουδετεροῦσι τὴν διὰ τῶν ὁάλων τῶν παραθύρων μετὰδοσιν τοῦ ψύχους, τεμάχια δὲ χάρτου προσκολλώμενα ἐπὶ πάσης ὁπῆς καὶ ἐπὶ παντὸς ἀνοίγματος ἐμποδίζουσι τὴν εἴσοδον καὶ τῆς ἐλαχίστης πνοῆς τοῦ ἀνέμου.

Αἱ οἰκίαι θερμαίνονται ἀποκλειστικῶς σχεδὸν διὰ μεγίστων θερμαστρῶν τετειχισμένων ἐξωθεν· τῶν ἀνοικτῶν ἐστιῶν ποιοῦνται χρῆσιν μόνον κατὰ τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον. Κατὰ τὸν χειμῶνα αἱ θερμάστραι τῶν πλουσίων ἀποκρύπτονται σχεδὸν ὑπὸ ἀνθέων· διότι τὰ ἄνθη εἰσὶν ἐν μεγίστῃ χρήσει ἐν Ῥωσσίᾳ, καίτοι δαπανηροτάτη εἶναι ἡ ἀπόκτησις καὶ συντήρησις αὐτῶν. Ἐκαστον διὰζώμα τῆς εὐρυτάτης κλίμακος κοσμοῦσι γάστραι ἀνοθοφόροι, ἐν ᾧ ἱρλανδικὸς κισσὸς περιστέφει τὸ δρύφακτον. Ἐν ταῖς γωνίαις τῶν παραθύρων θαναῖναι ἐξαπλοῦσι τὰ πλατέα καὶ στιλπνότατα φύλλα τῶν ῥιπιδιοφοίνικες τοῦ Μαδαγασκάρ, μαγνήλια καὶ καμελίαι ὡς δένδρα ὕψηλα συμμινύουσι τὰ φυλλώματα αὐτῶν μετὰ τοῦ χρυσοῦ τῶν κωρωνίδων τῶν παραθύρων· ἄνωθεν δὲ ὡς χρυσολίδες περιέπτυνται φυτὰ ὀρχεοειδῆ ἐπιερμώμενα ἐν ἀγγελοῖς καλλιτεχνικωτάτοις κρυσαλλίνοις, ὁστρακίνοις ἢ ἐκ σιλικῆς κεράμου. Λαμπρότατα φυτὰ τῶν θερμῶν κλιμάτων αὐξάνουσιν εἰς μεγάλα ἱαπωνικὰ κεράτινα ἀγγεῖα ἢ εἰς λεπτοῦργη βοημικὰ σκεύη· καὶ πᾶσα αὕτη ἡ ἀφθονία τῶν ἀνθέων διατηρεῖται ἐν ἀμείνῃ καταστάσει, ὡς ἂν ἐκαλλιεργεῖτο ἐν ὑδροσκεπεῖ ἀνθοκομίῳ. Ἐξω εἰς τὰς ὁδοὺς νομίζεις ὅτι εὐρίσκεσαι εἰς τὸν Εὐρείον πόλον, ἐν ᾧ εἰσερχόμενος ἐν ταῖς οἰκίαις νομίζεις ὅτι μετέβης εἰς τὰ θερμὰ τῶν τροπικῶν κλίματα.

Μεγαλεῖον τοῦ Λονδίνου.

Ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Λονδίνου δίδωσιν οἱ ἐξῆς ἀριθμοί. Τὸ ἐμβαδὸν τῆς πόλεως ἔχει ἔκτασιν 700 ἀγγλικῶν τετραγωνικῶν μιλίων· κατοικοῦσι δ' ἐν αὐτῷ τέσσαρα ἑκατομμύρια ψυχῶν. Εἰς τὸν λιμένα εἰσέρχονται καθ' ἑκάστην χίλια πλοῖα. Ἀνὰ πάντα πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας γεννᾶται εἰς ἄνθρωπος, ἀνὰ πάντα δὲ ὀκτὼ λεπτὰ συμβαίνει εἰς θάνατος. Ὑπάρχουσι 450,000 οἰκίαι καὶ 23,000 ὁδοί, ὧν τὸ ὀλικὸν μῆκος εἶναι ἴσον μὲ τὴν ἀπόστασιν ἀπὸ Λονδίνου μέχρι Τεχεράνης, 4,000 ἐκκλησίαι καὶ 4,500 καφενεῖα καὶ ζυθοπωλεῖα. Κατὰ μέσον ὅρον ἀνεγείρονται καθ' ἔτος 9,000 οἰκίαι καὶ σπρώνονται νέαι ὁδοί ἔχουσαι ἔκτασιν 28 ἀγγλικῶν μιλίων. Μυθικὴ ἀληθὺς εἶναι ἡ τιμὴ τῶν οἰκοπέδων ἐν ταῖς κεντρικωτέραις συνοικίαις· τὸ ἐνοίκιον (ὡς γνωστὸν ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ γῆ δὲν πωλεῖται, ἀλλ' ἐνοικιάζεται δι' 99 ἔτη) ἐνὸς στρέμματος γῆς ἀνέρχεται εἰς 31,000 λίρας στερλίνας καθ' ἔτος. Τὸ ταχυδρομεῖον διανέμει καθ' ἔτος 238,000,000 ἐπιστολῶν. Ἡ ἀστυνομία τοῦ Λονδί-

νου ἀποτελεῖ στρατιὰν ὅλην ἐκ δεκακισχιλίων ἀνδρῶν· κατὰ τὴν δημοσιευθεῖσαν ἐκθεσιν τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1874 ἐνεργειῶν τῆς, ἐπεχείρησεν ἐν συνόλῳ 67,703 συλλήψεις· 25,000 ἄνθρωποι συνελήφθησαν ὡς «μεθύοντες καὶ ἀτακτοῦντες»· ἐν τοῖς καταλόγοις αὐτῆς ὑπάρχουσιν ἐγγεγραμμένοι 120,000 ἐγκληματῖαι ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ 96,000 πένητες· ἐκ τῶν πενήτων 36,000 διατρέβουσιν ἐν πτωχοκομείοις, οἱ δὲ λοιποὶ λαμβάνουσι βοηθήματα κατ' οἶκον. Καθ' ἑκαστον ἔτος τὸ δημαρχεῖον εἰσπράττει φόρους τεσσάρων ἑκατομμυρίων λιρῶν στερλινῶν· ὁ φωτισμὸς τῶν ὁδῶν ἀπαιτεῖ καθ' ἔτος 2,400,000· διὰ τὸ ὕδωρ πληρώνονται εἰς τὰς διαφόρους τῶν ὑδραγωγείων ἐταιρίας 1,090,000· ἐν συνόλῳ δαπανῶνται 7,000,000 λιρῶν, ἧτοι 175,000,000 νέων δραχμῶν. Οὔτε οἱ Παρίσιοι, οὔτε ἡ Βιέννη δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὴν ἀγγλικὴν πρωτεύουσιν, ἥς ὁ πληθυσμὸς εἶναι τὸ ὅγδοον μέρος τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῆς Μ. Βρετανίας, τῆς Σκωτίας καὶ τῆς ἱρλανδίας.

Χαιρετισμὸς δι' ἑκατὸν καὶ ἐνὸς κανονοβολισμῶν.

Ἡ συνήθεια τοῦ χαιρετίζειν δι' ἑκατὸν καὶ ἐνὸς κανονοβολισμῶν τοὺς αὐτοκράτορας καὶ βασιλεῖς ἔλαβεν ἀρχὴν ἐκ τοῦ περιστατικοῦ τούτου· ὅτε ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς ἐπανερχόμενος νικηφόρος εἰς Γερμανίαν ἔμελλε νὰ διέλθῃ διὰ τῆς Αὐγούστης, αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ ἀπεφάσισαν νὰ ὑποδεχθῶσιν αὐτὸν μετὰ πολλῶν τιμῶν, καὶ μάλιστα δι' ἑκατὸν κανονοβολιδῶν. Ἀλλὰ μετὰ τὸν χαιρετισμὸν ὁ φρούραρχος ἀμφιβάλλον ἂν αἱ κανονοβολίαι ἦσαν 100 ἢ 99, προσέταξε νὰ ρίψωσιν ἔτι μίαν, ἵνα μὴ ἀποδώσῃ τῷ αὐτοκράτορι μικροτέραν τῆς παρὰ τοῦ δήμου ψηφισθείσης τιμῆς. Ἀπὸ τῆς Αὐγούστης ὁ αὐτοκράτωρ μετέβη εἰς Νυρεμβέργην, ἥς τινος οἰκάτοικοι, μὴ θέλοντες νὰ ὑποδεχθῶσιν αὐτὸν μὲ ὀλιγωτέρας τιμᾶς, ἔρριψαν ἑκατὸν καὶ μίαν κανονοβολίας. Ἐκτοτε καθιερώθη πανταχοῦ ἡ συνήθεια αὕτη.

Πλύντριάι ἐν Παρίσις.

Ὑπελογίσθη ὅτι ἐν Παρίσις ὑπάρχουσι 15,000 πλύντριάι καὶ ὅτι εἰς τὴν πλῆσιν τῶν ἐνδυμάτων δαπανῶσι καθ' ἔτος οἱ Παρίσιοι 60,000 000 φράγκων. Θὰ ἐδαπανῶντο δὲ χιλιάδες τινὲς ἔτι φράγκων ἐὰν ἔλειπε τὸ χάρτινον πανίον, ἐξ οὗ κατασκευάζονται ἅπειρα χάρτινα περιλαίμια (faux-cols.)

Ἴδου καὶ φαιδρόν τι ἀνέκδοτον, τὸ δοκίον ἀποσπῶ ἔκ τινος λησμονηθέντος λόγου τοῦ ἀφελοῦς ποιητοῦ καὶ ῥήτορος Γ. Τερτσέτη, γεγραμμένον δὲ μετὰ πολλῆς χάριτος εἰς τὴν παλαιὴν γλῶσσαν τῶν γερόντων.

Ὁ μπαρμπέρης καὶ ὁ παπαγάλλος του.

Εἰς τοὺς Παρισίους ἦτον ἕνας μπαρμπέρης,

εἶχε καὶ ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ ἑνα παπαγάλλου, θαύμα τῶν παπαγάλλων· εἰς αὐτὸν ἄρμυζε ὁ στίχος:

Δὲν ἐκοιλιάδε σὰν πουλί, σὰν ὅλα τὰ πουλάκια,
Μὲν ἐκοιλιάδε κ' ἔλεγε, ἀνθρωπινὰ ὁμιλοῦσε.

Ἐνας ὠρέχτηκε νὰ τὸν κλέψῃ. Ἦτον χειμῶνας, καὶ συνήθεια τὸν χειμῶνα ἐκείνον νὰ φοροῦν μεγάλα πλατιά ἐπανωφόρια οἱ ἄνδρες, ταμπάρα· προμελέτησε ὁ ἐγκληματίας νὰ πράξῃ τὸ κακὸ, ὅταν ὁ μπαρμπέρης θὰ ἦτον πισόπλατα τῆς θύρας τοῦ ἐργαστηρίου, λούοντας μουστερῇ τοῦ τὸ κλουβὶ μὲ τὸν παπαγάλλο ἦταν λίγο ἔξω τῆς θύρας, εἰς τὴν διάβα· ὡς λοιπὸν ἦλθεν εἰς τὸν ἐγκληματίαν βολικὸ τὸ τόλμημα, ξαμώνει τὸ χέρι, κατεβάζει τὸ κλουβί, χώνει κλουβὶ καὶ παπαγάλλο ἀποκάτου ἀπὸ τὸ ἐπανωφόρι, καὶ φεύγει· — τὸ εὐλύγιστο τοῦ μπαρμπέρη ἐπῆρεν ἄερα τοῦ ἐγκλήματος· χύνεται ἔξω ἀπὸ τὸ ἐργαστήρι, ἀφίνει τὸν μουστερῇ τοῦ μὲ ταῖς σαπουνάδαῖς εἰς τὴν μούρη, χύνεται φωνάζοντας *au voleur, au voleur*, δηλ. κηρυγᾶτε τὸν κλέφτη· ἐβγῆκαν ἀπὸ τὰ ἐργαστήριά τους ἄλλοι ἄνθρωποι, ἔλαχαν καὶ διαβάταις, καὶ ὅλοι ἐφώναζον *au voleur, au voleur*· ἀγνάντευσεν ὁ μπαρμπέρης πέρα πάτημα γοργὸ ἀνθρώπου καὶ ἐπανωφόρι φουσκωμένο, ἵδε τὸν ἥλιο· θάνει φωνὴ μεγαλῆτερη, τρέχει ὡς νὰ εἶχε περὰ ἔτρεχε καὶ ὁ κλέφτης νὰ πιάσῃ κανένα σταυροδρόμι νὰ ἀναληφθῇ, καὶ θὰ τὸ ἐπιτύχαινε· σταυρωτοὶ δρόμοι πολλοὶ εἰς τοὺς Παρισίους. Ἀλλὰ τί συνέβη; μαντεύσετέ το. Ὁ παπαγάλλος ποῦ ἀκούει τὸν καλὸν του νοικοκύρη νὰ φωνάζῃ *au voleur, au voleur*, ἄρχισε καὶ ἐκεῖνος ἀποκάτου ἀπὸ τὸ ἐπανωφόρι μέσα εἰς τὸ κλουβὶ νὰ φωνάζῃ *au voleur, au voleur*· ὁ κλέφτης ποῦ ἐνόησε τὴν προδοσίαν, καταδότης καὶ κλέφτης χεροπισαμένοι, πετᾷ ἀποσβολωμένος τὸ κλουβί, καὶ γίνεται ἄφαντος· ὁ μπαρμπέρης, ἀδιάφορος διὰ τὸ ἀθέμιτο τῆς πράξεως, σηκώνει ἀπὸ καταγῆς τὸ κλουβί, καὶ ἔστησε εἰς τὴν συνειδημένην του θέσιν τὸ πολύλογο κοσμοαγαπημένο πετούμενο, ἐνδυμένο τὰ χρώματα τῆς ἐλπίδος.

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ.

ΥΠΕΙΝΗ

Περὶ τινων μέσων καταλλήλων νὰ προκαλέσωσι τὸν ὕπνον.

Τὰ καταλλήλότερα πρὸς διατήρησιν καὶ πρόκλησιν τοῦ ὕπνου ὑγιεινὰ μέσα εἰσὶν ἡ κανονικότης τῶν διὰ τὸν ὕπνον ἀφιερωμένων ὥρων, ἡ ἐγκράτεια, ἡ μεταξὺ ἀσκήσεως καὶ τροφῆς ἀναλογία, ἡ καιρὸν τινὰ πρὸ τοῦ ὕπνου ἀποχὴ ἀπὸ τῶν διανοητικῶν κόπων ἢ συνδιαλέξεων διαταρασσοῦσων τὸν ἐγκέφαλον, ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τῶν διεγερόντων τὰ αἰσθητήρια αἰτίων, καὶ ἡ ἑξὺς τῆς ἐν ὥρᾳ πρωίας ἀφυπνώσεως.

Τινὲς δὲν δύνανται νὰ κοιμηθῶσι χωρὶς νὰ ἀναγνώσωσι στιγμὰς τινας· ἡ ἑξὺς αὕτη οὐδὲν συνεπάγει ἀτόπημα· πρέπει ὅμως νὰ προσέχωσιν οἱ τοιοῦτοι ὅπως τὸ ἀναγνωσκόμενον σύγγραμμα μὴν ᾖ φάσεως τοιαύτης, ὥστε νὰ ἐπιφέρῃ διέγερσιν ἀποτρεπτικὴν καὶ ὅχι πρόξενον τοῦ ὕπνου. Ὁ ὕπνος προκαλεῖται ὡσαύτως καὶ δι' ὀλίγων βημάτων ἐν τῷ κοιτῶνι, καὶ μάλιστα δόσας ὁ ἐγκέφαλος ταράσσεται ὑπὸ τινος ἐπικρατούσης ἰδέας, ἢ τῆς ἐρεύνης αἰτίου τινὸς, ἢ τῆς εὐχαριστήσεως τῆς ἐκ τῆς λύσεως ζητήματος τινος προσερχομένης, ὅπερ πρὸ πολλοῦ ἐβασάνιζε τὸν ἐγκέφαλον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ὀριζοντία ἐν τῇ κλίνῃ θέσις διατηρεῖ μᾶλλον τὸν ἐρεθισμὸν τοῦ ἐγκεφάλου, τὰ δὲ πρὸ τοῦ ὕπνου ὀλίγα ἐν τῷ κοιτῶνι βήματα ἐνεργοῦντα ἀντιπερισπαστικῶς προκαλοῦσι τὸν ὕπνον.

Μνημονεύονται δὲ παρά τισι καὶ ἄλλα τινὰ προκλητικὰ τοῦ ὕπνου μέσα· ἀλλὰ τὰ μέσα ταῦτα ἐναντία ὅλως τῶν περὶ ὑγιεινῆς παραγωγμάτων, οὐχὶ μόνον οὐδεμιᾶς ἀπολαύουσιν ἰσχύος, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας εἰσὶ καὶ ἐπικίνδυνα κατὰ τὴν δόσιν ἐν ᾗ γίνεται χρῆσις αὐτῶν, ἢ τὴν κατάστασιν ἐν ᾗ διακίεται ὁ ὀργανισμός. Τὸ ὅπιον λ.χ. ἐκ τούτων καὶ ἡ νικητιανὴ ὁτὲ μὲν διεγείρουσι τὸ νευρικὸν σύστημα, ὁτὲ δὲ μεθύσκουσι καὶ ἐπιφέρουσι τὸν ὕπνον. Ὁ ὑοσκάμος, ἡ εὐθάλεια καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις ὁτὲ μὲν ἐφρησυχάζουσι διαρκῶς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὸ νευρικὸν σύστημα, ὁτὲ δὲ ἐπιφέρουσιν ἀϋπνίαν καὶ μανιώδη μέθην. Ἡ μετρία χρῆσις τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν διεγείρει μᾶλλον τὸν ἐγκέφαλον, καὶ μόνον ἡ ὑπερβολικὴ αὐτῶν χρῆσις βυθίζει τοὺς μεταχειριζομένους αὐτὰ εἰς τὸν ὕπνον, διὰ τῆς πρὸς τὸν ἐγκέφαλον συσσωρεύσεως τοῦ αἵματος.

Παρά τισιν ἡ ὑπὸ τῶν τροφῶν ἐπέκτασις τοῦ στομάχου διευκολύνει τὸν ὕπνον· ἕτεροι ἀπεναντίας ἀδυνατοῦσι νὰ κοιμηθῶσιν, ἂν κατακλιθῶσιν εὐθὺς μετὰ τὸ δεῖπνον. Ἀλλ' ἡ ἑξὺς τῶν πρώτων ἐνεργεῖ ἐπιβλαβῶς ἐπὶ τῆς ὑγείας, καθότι παρατηρήθη, ὅτι ἡ πέψις τῶν κοιμωμένων εὐθὺς μετ' ἀφθονον μάλιστα ἄριστον ἐπισπεύδεται. Αἱ τροφαὶ μεταβαίνουν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐν τοῖς λεπτοῖς ἐντέροις πρὶν ἢ χυμοποιηθῶσιν ἐντελῶς ἐν τῷ στομάχῳ· προκύπτει δὲ ἐκ τούτου διατάραξις τις τῶν πεπτικῶν λειτουργιῶν καταφανῆς ἰδίως κατὰ τὴν ἀφύπνωσιν. Τὸ στόμα ἐστὶ τότε πικρίας μεστὸν, ἡ γλῶσσα ῥυπαρά, ἐν τῷ ἐντερικῷ σωλῆνι ἀναπτύσσονται δυσώδη ἀέρια, ἐπέρχονται συνεχεῖς ἐρευγμοὶ, ἐκλύονται αἱ δυνάμεις κ.τ.λ. Ὁ ὕπνος τοῦναντίον οὐδὲν συνεπάγει ἀτόπημα, δόσας ἐπέρχεται μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρώτης περιόδου τῆς πέψεως. Ἐπέρχεται τότε ἀληθῶς μὲν βραδύτερον, ἀλλ' εἶναι ἡσυχώτερος καὶ ἀναπαυτικώτερος.

ΑΘΗΝΗΣ, — ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΟΣΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 4.